

« Ἦμουν τεντωμένος και παγωμένος, ἤμουν μια γέφυρα, η θέση μου ἦταν πάνω σ'έναν γκρεμό »

ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

Γ Ε Φ Υ Ρ Ε Σ

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

2015

ΜΕ 80 ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΛΩΝ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝΟΣ 8, 112 57 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.8231.890, ΦΑΞ: 210.8232.543

www.dedalus.gr

grwrisoc@otenet.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΑΡΚΟΥΔΕΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΜΑΡΑΓΔΗΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ΜΑΡΙΝΑ ΚΟΛΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο, που συστήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1981 και αποτελεί τον μείζονα φορέα πεζογράφων, ποιητών, δοκιογράφων, μεταφραστών, κριτικών και άλλων ανθρώπων του λόγου από την Ελλάδα και την Κύπρο, ενώ αντεπιστέλλοντα και επίτιμα μέλη της Εταιρείας αποτελούν διακεκριμένοι νεοελληνιστές και επιφανείς ξένοι συγγραφείς. Προϋπόθεση για να γίνει κάποιος μέλος της Εταιρείας είναι να έχει δημοσιεύσει στην ελληνική γλώσσα έναν αριθμό έργων αναγνωρισμένης λογοτεχνικής αξίας. Υποβάλλει αίτηση στην Εταιρεία υπογεγραμμένη από επτά μέλη της (ένα από τα οποία συντάσσει εισηγητική έκθεση) και η υποψηφιότητα τίθεται σε ψηφοφορία στην επόμενη Γενική Συνέλευση. Η Εταιρεία αριθμεί σήμερα περισσότερα από 300 μέλη.

Οι συγγραφείς της Εταιρείας έχουν πολλαπλώς αναγνωρισμένη παρουσία στα ελληνικά γράμματα με πρωτότυπο έργο, δημοσιεύσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, κριτικές, μεταφράσεις και συμμετοχές σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, ενώ γενικότερα δραστηριοποιούνται σε οτιδήποτε έχει σχέση με το χώρο του βιβλίου. Δεν υπάρχει πολιτιστικό γεγονός μείζονος σημασίας στην ελληνική επικράτεια ή μεγάλου ελληνικού ενδιαφέροντος στο εξωτερικό στο οποίο να μη συμμετέχουν, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, μέλη της Εταιρείας Συγγραφέων. Ειδικά σε σχέση με το εξωτερικό, θεσμοί όπως το Ευρωπαϊκό Αριστείο Γραμμάτων, η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συγγραφέων, το Διεθνές Συμβούλιο των Τριών Θαλασσών, το Διεθνές Δίκτυο για την Πολιτιστική Πολυμορφία, οι Διεθνείς Εκθέσεις Βιβλίου στη Θεσσαλονίκη, στο Λονδίνο, στο Παρίσι, στη Φρανκφούρτη, στη Λειψία, στη Μαδρίτη κ.λπ. είναι γεγονότα όπου η ενεργός συμμετοχή της Εταιρείας υπογραμμίζει την πολιτιστική εμβέλεια της χώρας.

Γενικός ΣΤΟΧΟΣ της Εταιρείας Συγγραφέων είναι να ενεργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των μελών της και να υπερασπίζεται την ελευθερία της έκφρασης.

Ειδικότερα, η Εταιρεία επιδιώκει:

- να υποστηρίζει τα δημιουργικά και επαγγελματικά συμφέροντα των Ελλήνων συγγραφέων
- να εκπροσωπεί τα μέλη στις σχέσεις τους με τις ελληνικές αρχές και τα θεσμικά όργανα γενικότερα
- να παρέχει πληροφορίες στα μέλη μέσω ενημερωτικών εκδόσεων
- να προωθεί την παρουσία των μελών της σε άλλους φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- να διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις τοπικής και διεθνούς εμβέλειας
- να συνεργάζεται με αντίστοιχους φορείς στην Ευρώπη και διεθνώς
- να προωθεί την ελληνική λογοτεχνία στο εξωτερικό

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2013 - 2015

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δημήτρης Καλοκύρης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ερρίκος Μπελιές

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Αγγελική Στρατηγοπούλου

ΤΑΜΙΑΣ: Νένα Κοκκινάκη

ΜΕΛΗ: Κώστας Αρκουδέας, Μιχάλης Μοδινός, Γιώργος Χουλιάρης

22 χρόνια η Εταιρεία Συγγραφέων εκδίδει θεματικά ημερολόγια με τη συμπαράσταση πολλών εκδοτικών οίκων. Φέτος χτίζει γέφυρες λόγου με τη μαστορική 80 μελών της, που συνέδραμαν με δημοσιευμένα ή, τα περισσότερα, αδημοσίευτα ποιητικά και πεζογραφικά κείμενά τους, και τις λήψεις του επιφανούς φωτογράφου Ανδρέα Σμαραγδή που, οι πιο πολλές, έγιναν ειδικά γι' αυτή την έκδοση.

Η γέφυρα ως διαδικασία ζεύξης, ως αρχιτεκτονική συμφιλίωσης ή διάβασης, ως τελετή συνένωσης δύο πλευρών.

Η γέφυρα ως τεχνολογία, ως λογοτεχνία και ως αλφάβητο, ως ανάμνηση και ως προσμονή, ως κάλυψη του κενού και ερχόμενο βήμα.

Από το γεφύρι της Άρτας στη γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης» που συνδέει τη Στερεά με την Πελοπόννησο πάνω σε τεντωμένα σαρματόσχοινα λόγου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ
Πρόεδρος της Εταιρείας Συγγραφέων

«Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον
ἐπ' ἄλλοθρούους ἀνθρώπους».

Μεγαλογράμματη επιγραφή σε κεντρική
γέφυρα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μάιν,
στὴ Φρανκφούρτη, με μετάφραση στὴ
γερμανικὴ γλώσσα, στὴ βάση τῆς ἀψίδας:

Ταξιδεύοντας σε ξένες θάλασσες
με ἀνθρώπους που μιλοῦν ἄλλες γλώσσες.

(ΟΔΥΣΣΕΙΑ, α,183)

Φερνάντο Πεσσόα

ΓΕΦΥΡΕΣ

Έι, τρένα, γεφύρια, ξενοδοχεία την ώρα του δείπνου,
μηχανήματα όλων των ειδών, σιδερένια, ακατέργαστα, μικροσκοπικά,
εργαλεία ακριβείας, μηχανήματα που ζυμώνουν, που σκάβουν,
μηχανάκια, τρυπάνια, περιστροφικές μηχανές!

Έι! Έι! Έι!

Έι, ηλεκτρισμέ, άρρωστα νεύρα της Ύλης!

Έι, ασύρματη τηλεγραφία, μεταλλική συμπάθεια του Ασυνείδητου!

Έι, τούνελ, διώρυγες, Παναμάς, Κίελο, Σουέζ!

Έι, όλο το παρελθόν μέσα στο παρόν!

Έι, όλο το μέλλον κιόλας μέσα μας! Έι!

[...]

Γεφύρι για όλα!

Δρόμος για όλα!

Η ψυχή σου παμφάγα και [----]

η ψυχή σου πτηνό, ψάρι, θηρίο, άντρας, γυναίκα,

η ψυχή σου οι δυο όπου είναι δυο,

η ψυχή σου ο ένας που είναι δυο όταν δυο είναι ένας,

η ψυχή σου σαΐτα, ακτίνα, διάστημα,

amplexus, nexus, sexus, Τέξας, Καρολίνα, Νέα Υόρκη,

Μπρούκλυν Φέρρρυ το απομειήμερο,

Μπρούκλυν Φέρρρυ των πηγερμών και των επιστροφών,

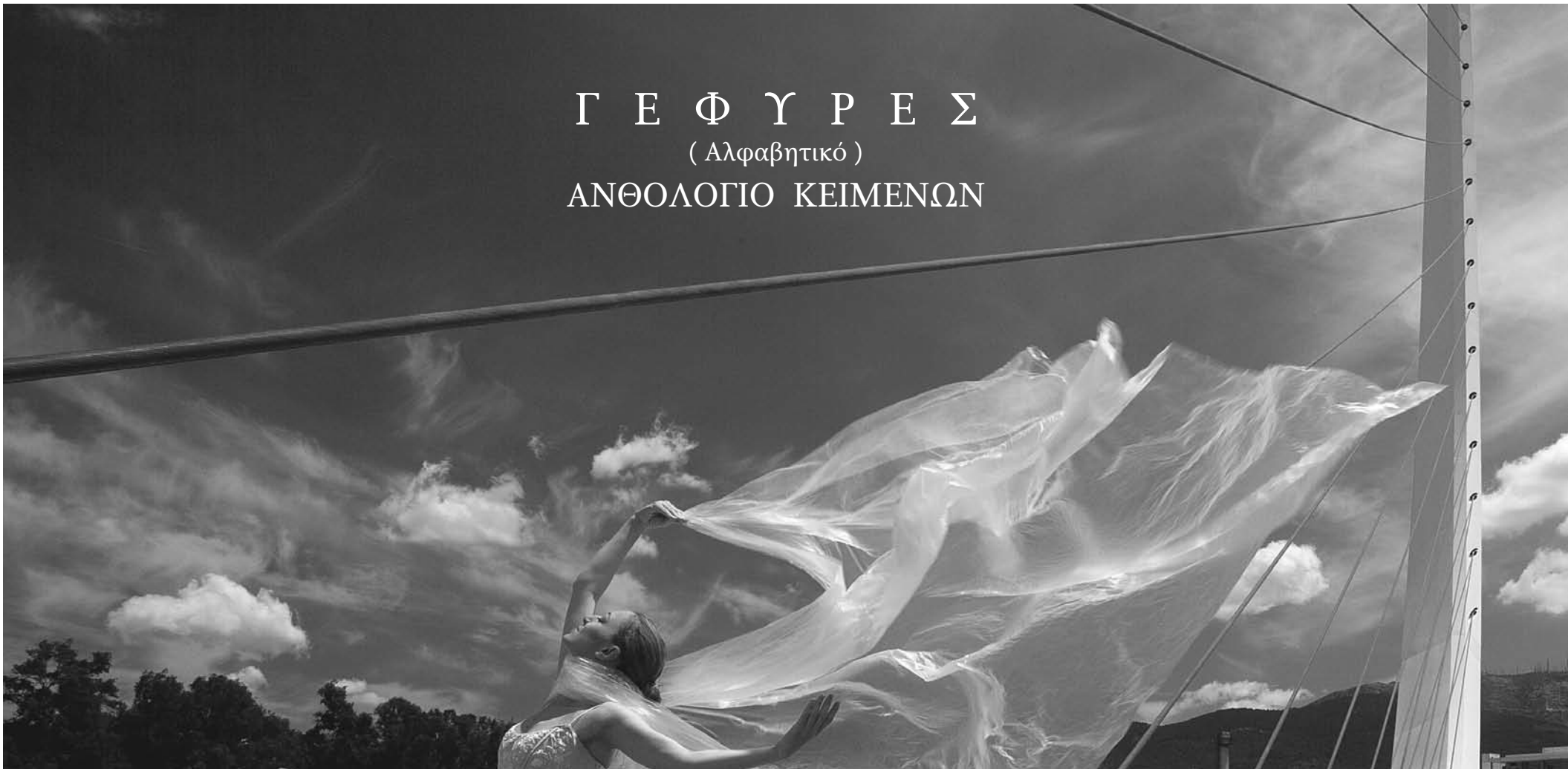
Libertad! Democracy! Εικοστός αιώνας στο βάθος!

Πουμ! Πουμ! Πουμ! Πουμ! Πουμ!

ΠΟΥΜ!

Δuo αποσπάσματα από το ποίημα «Χαιρετισμός στον Γουόλτ Γουίτμαν»,
στο Ποιήματα του Άλβαρο ντε Κάμπος, μτφρ. Μαρία Παπαδήμα, Gutenberg 2014

Γ Ε Φ Υ Ρ Ε Σ
(Αλφαβητικό)
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Κώστας Ακρίβος

Αχι! εκείνα τα χρόνια... Ήταν κάτι πικρά πρωινά, με τις γυναίκες να κλαίνε τους άντρες όταν αυτοί ξεκίναγαν απ' το χωριό να κατεβούν στις πολιτείες να ξενοδουλέψουν. «Τα μάτια σ' θα 'χω φυλαχτό και τη μορφή σ' βαγγέλιο»... Αυτό ήταν το κατευόδιο τους. Κλαίγαμε μαζί τους κι εμείς τα μυξιάρικα και περιμέναμε πότε να φτάσει η άνοιξη, που θα γύριζαν πίσω και θα δώριζαν στις γυναίκες τους το επόμενο παιδί και σ' εμάς τα ανήλικα ένα κομμάτι χαλβά ή κάνα χρωματιστό κουρέλι. Κάποιες φορές έφερναν και μας χάριζαν φυλλάδες με γράμματα, που όμως δεν ξέραμε να τις διαβάσουμε, αλλά οι ζωγραφιές γέμιζαν τον ύπνο μας με χρώματα και όνειρα παράξενα. Κινούσε, λοιπόν, τέτοια μέρα μπουλούκι όλο το χωριό να τους ξεπροβοδίσει ως την άκρη της πλαγιάς, εκεί όπου το ποτάμι αφρίζει κάτω απ' το γιοφύρι με τις καμάρες. Σ' εκείνο το μέρος σταματούσαμε, και έπαιρνε τον ανήφορο μονάχο του το κοπάδι των χτιστάδων. Προχωρούσαν με το κεφάλι σκυφτό και το βλέμμα δεν το 'στρεφαν πίσω, το 'χαν για γρουσουζιά μεγάλη. Έλεγαν πως όποιος κοιτάξει πίσω, αυτός θα 'ναι που εκείνη τη χρονιά θα στραβοπατήσει και θα πέσει από τις τάβλες της σκαλωσιάς. Μας κοβόταν η ανάσα από φόβο, μην τυχόν και μπει κάποιος στον πειρασμό και στρέψει τα μάτια, γι' αυτό και οι

γυναίκες έπαυαν το τραγούδι και δεν έβγαζαν άχνα. Έπεφτε τότε ανάμεσα σ' αυτούς και σ' εμάς μια σιωπή πηχτή.

Η μόνη ζωή που σάλευε ήταν τα ζώα που έβοσκαν δίπλα στο ποτάμι και δεν νογούσαν τίποτα απ' τον δικό μας πόνο. Εκείνοι, στο μεταξύ, βουβοί και με το κεφάλι χαμηλωμένο, χάνονταν σιγά σιγά πάνω στην κορυφή του λόφου, μες στον θολό ορίζοντα. Κι απομέναμε εμείς να καρτεράμε την άνοιξη, κι όλο το χειμώνα, νύχτα και μέρα, παρακαλούσαμε τον Θεό να έχουν τύχη να γυρίσουν πίσω στο χωριό όλοι τους και χωρίς κανέναν σακατεμένο.

Από το μυθιστόρημα *Στο κάτω κάτω της γραφής είναι ένα ψέμα*, Κέδρος 1997

Ορέστης Αλεξάκης

Μα πού ξανάδα τούτες τις εικόνες; Σε ποια λησμονημένη μου ζωή; Γέροι σακατεμένοι από τα χρόνια, γυναίκες με μωρά στην αγκαλιά, παιδιά που χάσαν τους γονιούς τους και τσιρίζαν. Καταδιωγμένοι από το φόβο του θανάτου στη γέφυρα ν' ανέβουν προσπαθούσαν, το σκοτεινό ποτάμι να διαβούν στην όχθη την αντίπερα να φθάσουν. Μα εμένα με σταμάτησε ο φρουρός. — *Λυπάμαι κύριε, μου 'πε βλοσυρός. Εδώ είναι μόνο για τους επιζώντες. Εσείς στην άλλη γέφυρα να πάτε. Πιο κάτω ακόμη, κάπου πέρα εκεί...* Και με το χέρι του έδειξε μακριά μέσα στην αδιαπέραστη ομίχλη.

Από τη συλλογή *Θιάσος στην εξέδρα*, Γαβριηλίδης 2006

Μαριγώ Αλεξοπούλου

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΜΑΡΠΕΣΣΑ

Στη γέφυρα ο καπετάν Διαμαντής γυρίζει το τιμόνι οι ναυτικοί τον σέβονται κι ας είναι τόσο διαφορετικοί και ξένοι.

Υπακούουν, γιατί τους μαθαίνει τη ναυτοσύνη.

Στο σπίτι με τη γυναίκα του κόβει βόλτες στην κουζίνα με τα χέρια δεμένα πίσω. Έχει ξεμπαρκάρει και πάει στο διάδρομο πάνω κάτω. Δεν είναι η γέφυρα εδώ, είναι η ζωή και ποιος μπορεί να τα βάλει με τις φουρτούνες της στεριάς.

Διαμαντής Αξιώτης

Στην επιστροφή στάθηκε στη γέφυρα εκστασιασμένος, Στες και έβλεπε πρώτη φορά τις χορταριασμένες πέτρες, το άφθονο νερό. Το νερό ήταν θολό, έμοιαζε βαθύτερο. Οι πέτρες πράσινες, υγρές. Από τα φύλλα των δέντρων κρέμονταν ακόμη οι σταγόνες της χθεσινής βροχής.

Έμαθε για το μύθο που περιέβαλλε το αρχοντικό και τη γέφυρα από τον κύριο Παντελή.

Το αρχοντικό το έχτισε ο Ζουφλού Καζάν πασάς για χάρη μιας Ρωμιάς. Την έκανε γυναίκα του και την έκλεισε μέσα. Η Γιασεμή άντεξε ένα χρόνο· τον δεύτερο έπεσε από τη γέφυρα. Το ποτάμι ήταν φουσκωμένο, μέρες έβρεχε ασταμάτητα. Στην πτώση την ακολούθησε ο πιστός της σκύλος. Τζάμπα ο πασάς την αναζήτησε σε περάσματα και ρουφήχτρες του Αιγαίου. Απογοητευμένος εγκατέλειψε το αρχοντικό, που από τότε ρήμαζε. Γρήγορα άρχισαν να κυκλοφορούν παράξενες ιστορίες. Έλεγαν πως στους οντάδες του έστηναν χορό οι άγγελοι με τα τέρατα. Στη γέφυρα οι νύμφες με τα ζωτικά. Περαιστικοί άκουγαν μουσική από βιολιά και ούτια. Αλλά το πιο εντυπωσιακό ήταν οι αυτοκτονίες των σκύλων. Τουλάχιστον πενήντα σκυλιά έχασαν τη ζωή τους, όταν για ανεξήγητο λόγο πήδηξαν από το στηθαίο της γέφυρας. Όσα γλίτωσαν από την πτώση, επέστρεψαν και ξαναπή-

δηξαν. Όλα πηδούσαν τις μέρες που έβρεχε, από μία συγκεκριμένη πλευρά. Έλεγαν πως στο θάνατο τα παράσερνε το φάντασμα της Γιασεμής, που επέστρεφε με τη βροχή. Καλού κακού, οι κυνηγοί και οι αναζητητές θησαυρών απέφευγαν, για λογαριασμό των σκυλιών τους, την καταραμένη γέφυρα.

«Αυτοκτονούν τα σκυλιά;» απόρησε ο Στέφανος. «Δεν απέδειξε ο Δαρβίνος ότι κανένα ζώο δεν αφαιρεί μόνο του τη ζωή του;»

«Αυτοκτονούν», τον βεβαίωσε ο κύριος Παντελής. «Όταν είναι μαγεμένα».

*

Τα σκυλιά, απεφάνθη αργότερα ο δρ Ντέιβιντ Σαντς, μελετητής της συμπεριφοράς των ζώων, που ως γνωστόν έχουν αχρωματοψία, μπερδεύουν το γκριζό του νερού με το γκριζό χρώμα της πέτρας από την οποία είναι χτισμένη η γέφυρα. Έτσι, παραπλανημένα, οδηγούνται στην αυτοκτονία.

«Τι καλά που δεν έχω σκυλιά», ανακουφίστηκε ο Στέφανος. «Τι καλά που τα μισώ».

Από το μυθιστόρημα *Λάθος λύκο*, Κέδρος 2010

Κώστας Αρκουδέας

ΣΤΕΓΝΟΣ

Όταν βρέχει, βρέχει για τα καλά σε τούτη τη μικρή επαρχιακή πόλη της νότιας Γαλλίας. Βρέχει και ποτίζει τα πάντα. Η Σάρα έρχεται μετά τη βροχή, σαν το ουράνιο τόξο, και κάθεται αντίκρυ σου. Φοράει ξεφτισμένο τζιν, σακάκι με ξύλινη κονκάρδα στο πέτο και ασημένιους κρίκους στ' αυτιά. Προσέχεις το δαχτυλίδι στο μεσαίο της δάχτυλο. Έχει σκαλισμένο έναν ερωδιό. Το ράμφος του θυμίζει αόριστα γυναικείο στόμα.

«Σε σκεφτόμουν», λέει και ακτινοβολεί.

Νιώθεις την ανάσα της στο πρόσωπό σου. Στα ρουθούνια σου φτάνουν οσμές φρεσκοψημένου αλευριού και, αμέσως μετά, σταφυλιού που πατιέται. Στα μάτια της φέγγουν όλα τα χρώματα της γης. Μυριάδες αντικατοπτρισμοί σ' ένα και μόνο βλέμμα. Υδρομέλι στάζει απ' το χαμόγελό της. Τη φαντάζεσαι να τρέχει στα άλση της ιτιάς και της ψηλόκορμης λεύκας, να αναπαύεται πλάι σε λίμνες όπου τα ελάφια σκύβουν ανενόχλητα να πιουν. Στο βάθος, ο ναός μιας άγνωστης πεπλοφόρου θεάς. Τόπος γαλήνιας επιδοκμασίας, βαθιάς σιωπής και αμόλυντου φωτός.

Η ανάσα της σε κυριεύει. Σε παίρνει απ' το χέρι και σε οδηγεί μέσα από μυστικά περάσματα σ' ένα ξέφωτο που μόνο εκείνη ξέρει. Την αγκαλιάζεις και το κορμί της σου αποκαλύπτεται ρευστό, να αλλάζει φόρμες, να πλάθεται μες στα χέρια σου σαν πηλός. Αναπνέεις και σβήνεις πάνω της, στο κορμί του χρόνου, σ' ένα βράχο λακαρισμένο απ' τον ήλιο και την αλμύρα.

«Αυτή η στιγμή διαρκεί για πάντα», σου υπενθυμίζει και χαϊδεύει με το ράμφος του ερωδιού τη ράχη της παλάμης σου. «Μην το ξεχνάς. Και μην ψάχνεις την ευτυχία. Ο άνθρωπος είναι το πιο δυστυχισμένο ον στον πλανήτη».

Τι να της πεις; Πώς να της δώσεις να καταλάβει όσα σε κάνουν να ριγείς; Μπορούν οι λέξεις να φτιάξουν μια γέφυρα ανάμεσα σ' εσένα και σ' εκείνη;

Έξω, η βροχή ξαναρχίζει.

Θανάσης Βαλτινός

ΛΙΓΝΗ ΜΑΚΡΥΠΟΔΑΡΗ ΕΒΕΛΥΝ

Η Συμφωνία της Πλάκας υπογράφηκε στις 29 Φεβρουαρίου του έτους 1944. Ο Βρετανός Κρις είχε οδηγήσει εκεί τον Ζέρβα, τον Άρη, τον Καρτάλη της ΕΚΚΑ, τον Ψαρρό –πριν τον σκοτώσουν–, προσπαθώντας να ρίξει γέφυρες συμφιλίωσης ανάμεσά τους. Γέφυρες κοινής, και ως εκ τούτου αποτελεσματικής, δράσης κατά των Γερμανών. Στην ουσία, η προσπάθεια κατέτινε στο σταμάτημα του αγώνα αλληλοξόντωσής τους. Η συμφωνία υπογράφηκε τελικά, αλλά γρήγορα καταπατήθηκε. Οι πολέμαρχοι τα έβγαλαν τα μάτια τους – και τα μάτια του κόσμου φυσικά. Ο χρόνος, ως ιστορία, τους έχει ήδη ξεβράσει στις όχθες του τυμπανιαίου.

Λίγο πιο πάνω από το πόλισμα Πλάκα είναι το ομώνυμο γεφύρι. Το έχτισαν τεχνίτες Τζουμερκιώτες το 1886. Πρωτομάστορας ήταν ο Κώστας Μπέκας. Δεν την έσφαξε τη γυναίκα του στα θεμέλια – είναι βεβαιωμένο. Το γεφύρι ζευγνύει τον Άραχθο και κάποτε υπήρχε στην περιοχή τελωνείο. Έωννε δύο χωριστές επικράτειες. Τώρα δεν εξυπηρετεί πια κανέναν πρακτικό σκοπό. Οι οδοί πρό-

σβασης της δεξιάς όχθης έχουν εξαφανιστεί οριστικά μέσα στην άγρια βλάστηση. Αλλά είναι όμορφο. Η ομορφιά του γεμίζει το μάτι και την ψυχή ευφροσύνη και είναι επαρκής λόγος για να υπάρχει εκεί. Οι Γερμανοί είχαν σκεφτεί να το ανατινάξουν, δεν το έκαναν τελικά. Είναι το μεγαλύτερο μονότοξο γεφύρι φτιαγμένο από χέρια ανθρώπου. Πέρα από την ομορφιά του, είναι ένα θαύμα τεχνικής. Για να καλυφθεί το άνοιγμα από όχθη σε όχθη, χρειάστηκε να πάρει το ανάλογο ύψος. Όταν το κοιτάζει κανείς από μακριά, έχει την αίσθηση ότι λικνίζεται ανεπαίσθητα μέσα στη διαύγεια του φωτός. Έχω ποζάρει όρθιος στην κορυφή του, αλλά όταν είδα τη φωτογραφία την έσκισα. Η παρουσία μου φάνταζε ιταμή και βέβηλη. Ήταν επίσης μια ανορθογραφία σε σχέση με τη λυγεράδα της καμάρας του τόξου του.

Η ωραιότερη καμάρα ασυζητητί – μετά από εκείνη της λιγνής και μακρυπόδαρης Έβελυν, όταν παραλογισμένη από την αναμονή της έκρηξης γύριζε στα γόνατα, κρύβοντας τα μπράτσα και το κεφάλι της – και τους βόγκους της – στα μαξιλάρια του κρεβατιού.

Τότε.

Γιώργος Βέης

ΓΕΦΥΡΕΣ

Στον Κώστα Στεργιόπουλο

Το τρένο σταμάτησε στη μέση της ταινίας ο οδηγός ψάχνει τ' αστέρια για το σημάδι ένας θόλος απ' τους τάφους των Ατρείδων – αυλαία, φωτοβολίδες της 4ης Ιουλίου 1986.

Πατημένα τσιγάρα στους διαδρόμους, λέξεις καρφώθηκαν για πάντα στους τοίχους σάλιο που δεν στέγνωσε ποτέ, δαχτυλίδια κάηκαν με το ξερό δέρμα, τα κόκαλα – τα κειμήλια της σωφροσύνης.

Οι γέφυρες δεν ενώνουν τίποτα πια όλα γκρεμίζονται, σαπίζουν στις όχθες των ποταμών εκεί χρώματα του ατλαντικού δειλινού εκεί ξεπλένονται τα παλιά προπολεμικά μάτια των αποδήμων Ελλήνων.

Δεν γυρίζω το κλειδί στην πόρτα ξέρω πως είσαι μέσα και με περιμένεις ένα φρικτό, αδυσώπητο πεπρωμένο

θα γυρίσω πίσω, αδέσποτο σκυλί, να κοιμηθώ με τα καμένα σκουπίδια της λογικής παγωμένος αέρας, σειρήνες, χυμένο οινόπνευμα πολύτιμοι λίθοι, στην άκρη του πεζοδρομίου, η απειλή της νύχτας στην άκρη του κόσμου.

Η μεταφυσική των λαϊκών εφημερίδων η υπόσχεση ενός άλλου, απλούστερου μαρτυρίου.

Στη μύτη η φαινόλη των δημοτικών νοσοκομείων άσπρο σεντόνι στο παράθυρο, τελευταίος όροφος, μία ακόμα συνθηκολόγηση με το χάος, με τον ουρανό.

Το πρωί πτώμα Πορτορικάνου σε μαύρη νάιλον σακούλα το κεφάλι λίγο πιο πέρα, κουβάρι κόκκινο ο τοτεμισμός στην πράξη – θα πατήσω το κουμπί ν' αλλάξω μέρα.

Οι γέφυρες δεν ενώνουν τίποτα.

Όλοι προσκυνούν τον Ερμή: η ευκολία του εμπορίου εδώ, ο μέγας εκφυλισμός της γλώσσας, καμία άλλη βεβαιότητα.

Απέναντι το ακοίμητο νησί των Ινδιάνων,
αντεστραμμένο είδωλο του Μανχάτταν:
τα ψηλά κτίρια κατεβαίνουν το βράδυ από
τον ουρανό.

Το χιόνι έχει σκεπάσει το χάρτη του νου,
χάθηκα
χάθηκαν πατρίδες κάτω από τις γέφυρες.

Οι γέφυρες δεν ενώνουν τίποτα πια
όλα κυλούν σε στόμα τρελού
που ψάχνει να βρει το δρόμο να γυρίσει
σπίτι.

Στις τουαλέτες πεθαίνουν όρθιοι

Οι παραισθήσεις των λουτρών

Άντρες κυνοκέφαλοι αργές μετρημένες
κινήσεις

Το χρυσάφι χωρίς αντίκρισμα.

Από τη συλλογή *Υστερόγραφα Γης*, Ύψιλον 2004

Σπύρος Λ. Βρεττός

ΒΑΛΚΑΝΙΟΥ ΗΓΕΤΗ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ
ΑΜΦΙΛΕΓΟΜΕΝΟΣ

Εν μέσω αυτών και των μελλούμενων
στους αιχμάλωτους θα ελευθερώσω
ώστε και δαίμονας να μη θεωρηθώ
και κάποια απ' τα προσχήματα να
πέσουν,
αλλά και τι ψυχή
κι εγώ θα παραδώσω
– που να μη φθάσει ασφαλώς
αυτή η ώρα
και σε βαθιά γεράματα να επιθυμώ
να με φωνάζουν γιε μου.

Λοιπόν. Σαν ήμουνα μικρός
μου άρεσε και σχεδίαζα
τα εύκολα τα κράτη της ερήμου
τραβώντας ολόισιες γραμμές
για Αίγυπτο κυρίως
ή και για Λιβύη,
μα πάντα τα Βαλκάνια αποφεύγοντας
γιατί σαν τράβαγα γι' αυτά γραμμές
μου 'βγαινε άλλος χάρτης.

Και να με τώρα εδώ
με μια χειρονομία μες στα πράγματα
και μ' άλλη μια κοντά στα όριά μου
–αδιαπραγμάτευτα αυτά–
τους τρεις ομήρους
παραδίνοντας στη Δύση
– ό,τι θα ήθελα από κει,
αν ενθυμούμαι, λέγεται ωκεανός
και να 'σκαγε επάνω μου μεγάλος.

Όμως, μια γη
ή μια ζωή
σαν γέφυρα διχασμένη
και πάνω της
και κάτω της
και στα θεμέλιά της μέσα
λαός
λεωφορείο φλεγόμενο
– στο στοίχειωμα κιάλας το μισό
και το υπόλοιπο επίσης του θανάτου·
το αίμα χτυπώντας τους θορύβους του
και μακριά από το σώμα.

Τα πάντα γύρω προκαλούν
σα να 'θελαν να πουν τα πάντα.
Όμως η ομιλία ρήμαξε·

βομβίζουν έντομα στις γλώσσες.
Εγείρονται κάποια σύμβολα
που κι όλα τους μαζί
δε στήνουν γεγονόςτα.

Κάνω κι εγώ να λύσω τα κορδόνια μου
όπως τον κόμπο του ιδρώτα
και μου χρειάζονται τρία σπαθιά·
για να ντυθώ, να κουμπωθώ
δε φτάνουν χίλια χέρια·
και ρίχνω φως στην ερημιά
ώστε να την ακολουθώ
όταν αλλάζει θέσεις.

Λοιπόν, εδώ.
Με καταδιώκει το αόρατο
κι εγώ το καταρρίπτω.
Με πολεμούν και χίλια, σαν αεροπλάνα,
ορατά
μα τους τη φέρνω με παραλλαγή
άλλοτε δέντρου ή κοτσυφιού
άλλοτε σώματος νεκρού
κι άλλοτε –τρίτο και φαρμακερό– δαίμονα
αλαζονικού.

Πλέον, αργά.

Σκοτάδι από συσκότιση στην κόλασή μας.

–Ό,τι ’ναι τώρα

είτε βαθιά μεσάνυχτα το πεις

είτε γεράματα βαθιά

το ίδιο είναι.–

Σβήνω και το φακό της ερημιάς

και κείνη μου γυρίζει πλάτη.

Σβήνουν –και σβήνω;– με ωραία προσχήματα τα κράτη.

Απρίλιος-Μάιος 1999

Ρέα Γαλανάκη

Η ΓΕΦΥΡΑ

Συνεχίζω να βλέπω καθημερινά τη γέφυρα όταν επιστρέφω από την Αθήνα για να μείνω στο Κάτω Καστρίτσι. Τη μέρα βλέπω τα τέσσερα ιστιοφόρα να αρμενίζουν δίπλα δίπλα. Καθαρά ζωγραφισμένα μέσα στα σκούρα χρώματα του φθινοπώρου, που συνέχεια μελαγχολούν. Διαλυμένα μες στον υγρό καβγά ουρανού και θάλασσας κάθε χειμώνα, σαν να ήταν καμωμένα από ακουαρέλα. Θαμπά, μετέωρα και μυθικά πλοία-φαντάσματα μέσα στο υπερφωτισμένο καλοκαίρι. Τρυφερά, σαν να ’ναι κι αυτά στολισμένα με τα επιτάφια λουλούδια, εκεί

προς το Πάσχα. Τις νύχτες πάλι, αν είναι καθαρή η ατμόσφαιρα, κοντά στα μικρά φώτα της απέναντι στεριάς, που εξακολουθούν να φαίνονται, ανάβουν τέσσερα κόκκινα φωτάκια στις κορφές των καταρτιών. Μα τις νύχτες τα Σαββατοκύριακα και τις γιορτές μεταμορφώνεται η γέφυρα’ στο κάθε της κατάρτι οι τέσσερις κολόνες φωτίζονται με ένα λαμπρό γαλάζιο χρώμα, σχηματίζοντας έναν λεπτό οξυκόρυφο πυργίσκο. Τα τέσσερα κόκκινα φωτάκια φέγγουν στην κορφή του. Το οδόστρωμα της γέφυρας γίνεται μια πινελιά χρυσή από το Ρίο στο Αντίρριο, και πάνω του σπιθίζουν τα φώτα των αυτοκινήτων. Κι αν είναι καλοκαίρι, η θάλασσα της νύχτας χρυσίζει από την αντανάκλαση, ενώ το χειμώνα το δυνατό γαλάζιο φως διαχέεται μέσα στα σύννεφα δημιουργώντας μιαν απόκοσμη γαλαζωπή ομίχλη.

Ωραιότερη, με μεγαλύτερη αρμονία προς τον τόπο, θα ήταν δύσκολο να γίνει η γέφυρα. Τα βουνά όχι μόνο δεν υποβιβάστηκαν από τον ανέρο όγκο της, μα μοιάζει να συνομιλούν μαζί της. Τα φρούρια, που ακόμη κάνουν αισθητή την παρουσία τους, ολισθαίνουν πλέον προς το παραμύθι, έχοντας πάψει προ πολλού να απειλούν και να ελέγχουν το στρατηγικό στενό. Στις παλιές λέξεις-σήματα του τόπου προστέθηκαν καινούριες.

Τετράδια Ζεύξης, εκδ. Το δόντι, σσ. 28-31, Πάτρα 2009 (Απόσπασμα)

Ηλίας Γκρης

ΜΥΣΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ

Είπα να κλειστώ ερημητικά σ’ ένα ποίημα στην αλεξίσφαιρη αύρα του ν’ αποφύγω τη λήθη που ύαινα μακελεύει κουφάρια στίχων κι ονόματα λείψανα

μορφές τιμημένες. Γιατί εμένα η μνήμη με τάισε δίχως κομπιούτερ εικόνες φθινοπώρου να ρίχνω φύλλα λυγμών στου ύπνου

τα ρηχά. Και όταν άλλοι λουστρίνι κοστουμάκι πάταγαν γκάζι σπινάροντας με στίχους στιχάκια γιατί που κλαψούριζαν

εγώ έκανα ποίημα το άγουρο σώμα τραγούδι σκαλωσιάς μ’ αιωρούμενα μαδέρια

και η περηφάνια μου ανεμόπτερο πετούσε μες στην αιθρία του μυαλού. Κάποτε

κρώζαν ραμφόρυγχοι στα βραχώδη μου όνειρα με τα γιγάντια φτερά τους μυστική έστηναν γέφυρα που αραιά τη διαβαίνουν

οι μυρωμένοι του απόκοσμου αγέρωχοι ποιητές.

Γιώργος Γώτης

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ

Γέφυρες που εξαγόρασαν με των θεμελίων τους το αίμα τη διά παντός σταθερότητα και διαβατότητα. Φόρος που πληρώθηκε για να εξευμενιστούν δαιμόνια του νερού και άνεμοι. Γιατί πώς αλλιώς θα μπορούσαν να ενωθούν τα αντίθετα, όταν το ποτάμι της ζωής κυλά ανάμεσά τους;

Γέφυρα ρίχνουν αρχικά μια ματιά, ένα χάδι, δυο λόγια που θα συζεύξουν ό,τι διαχωρίζουν τα ύδατα, και τα αντίθετα θα συζευχθούν με ένα αγκάλιασμα, γέφυρα πάνω από το ποτάμι του χρόνου, και στο τέλος πάλι τα περασμένα γέφυρα ρίχνουμε διαβαίνοντας την αντίπερα όχθη.

Γέφυρα του Τρον ή Ponte de la Piavola, σμαραγδένια μεταξωτή κορδέλα, και σταμάτησε ο χρόνος σε λίγες στιγμές, αποκομμένος σαν σημείωση κρυφή για την υπόλοιπη ζωή μας.

Τα νερά γεννούν ζωή αλλά και θάνατο. Σκοτεινές, αλλόκοτες ιστορίες στο βυθό των καναλιών. Πλάθονται τα πρόσωπα σύμφωνα με το κάλλος της πόλης και αλλάζουν, όπως αλλάζει πρόσωπα η πόλη.

Γέφυρες χαρακτηρίζουν την πόλη. Για να περνάς από το

ένα στο άλλο, να προσπερνάς το αδύνατον, να διαβαίνεις νοητά σύνορα. Η απουσία τους θα άφηνε τεμαχισμένη την πόλη. Περνάς τις γέφυρες με την αίσθηση ότι υπερνικές εμπόδια, δυσκολίες, προσπαθώντας να φτάσεις κάπου· ίσως όμως δεν φτάσεις ποτέ, ξαναγυρνάς στο ίδιο σημείο πάλι και πάλι. Πώς είναι όταν στη ζωή σου περνάς απέναντι διαρκώς; Απέναντι από τη ζωή ή το θάνατο, από το φως ή το σκοτάδι, από την έπαρση ή την ταπεινότητα, τους στεναγμούς ή τα χαμόγελα, απέναντι από τη φρόνηση ή την τρέλα. Δυο κομμάτια του εαυτού σου αντίθετα, δυο όψεις της ζωής γεφυρωμένες.

Ενότητα από το βιβλίο *More Veneto* (Βενετικό Ημερολόγιο),
Στιγμή 2013

Βερονίκη Δαλακούρα

ΕΚΔΡΟΜΗ

Κάθε πρωί την ίδια πάντα ώρα, από την οδό Κ. περνούσε το κάρο με το ψωριασμένο άλογο περήφανο σαν να μετέφερε πτώμα. Κάθε μέρα από την οδό Κ., μισή ασφαλτο μισή τετράγωνες πέτρες, η άμαξα με το σωρό τα τούβλα και τις παλιατσούρες τρικλίζοντας, με μια περιεργή ευστάθεια παρ' όλ' αυτά, διέσχισε τον ανηφορικό

δρόμο. Πάνω του ένας γέρος, χλωμός όπως ο καιρός και η βοή του, ανέμιζε το καμτσίκι. Περιμέναμε κάθε πρωί να τον δούμε κρεμασμένοι απ' το παράθυρο. Θα μπορούσαν να μας είχαν παρεξηγήσει γιατί οι ερωτικοί στεναγμοί από κάτω τάραζαν το ξημέρωμα, αναστάτωναν τις καθαρίστριες των ισογείων. Μεγάλες ξύλινες πόρτες φαγωμένες από την αδιαφορία έκλειναν τα μυστικά που δεν είχα ούτε θα μπορούσα να μαντέψω. Ανίκανη για όλα, νέα, ίδια ο Λατινοαμερικάνος φίλος, συνομήλικη με τον Άραβα. Κάθε μέρα, με το φως ακόμη από τις λάμπες του δρόμου, ανηφορίζοντας, βογκούσα μαζί του. Η νοσταλγία είχε τα μάτια, η αποξένωση το σκελετωμένο κορμί του. Το άλογο ανέβαινε με κόπο· τρίστρατο στη μέση της Αθήνας! Και μεις στον ημίωροφο –μήτε πρώτος μήτε ισόγειο– σε κάθε του προσπάθεια ανεβαίναμε ψηλότερα –μισός πρώτος δεύτερος τρίτος τέταρτος– χλιμιντρίζοντας, κτυπώντας με δύναμη τις οπλές φαγωμένες από την αδιαφορία. Τα πληγιασμένα πόδια του ήταν πεταλωμένα από παλιά, τα νερόνια μάτια είχαν δει πολλά. Όσο για μας, φίλοι με το χαλκό, θησαυρίζαμε με το ημιπολύτιμο, σχίζαμε τις φτέρνες πάνω στα φθαρμένα πατώματα. Παλιά συνήθεια. Αγάπη σαν θρησκεία.

*Δώδεκα χρονώ, τέλειωνε το δημοτικό τότε που έγινα.
Ήταν χριστιανή, μα τίνος κόρη δεν ήξερε. Την πλάνειψαν*

κι αλλαξοπίστησε. Την έκλεψαν, σαν αστραπή διαδόθηκε, και ξεσηκώθηκαν όλοι. Τους κυνήγησαν. Κάποιος να την προλάβει, να τη ζυγώσει, να της μιλήσει, να τη μεταπέσει. Έτρεχαν και τρέχαμε. Την περνούσαν από σπίτι σε σπίτι, μέσα από τα σπίτια τους, για να μην μπορέσουν να τη δουν. Τη χάναμε, τη βλέπαν λίγο μακριά, τρέχαν και την ξαναχάναμε. «Πάει. Τη χάσαμε. Την έμπασαν στη Δημαρχία τους και τη φυγάδεψαν από την πίσω πόρτα. Κατάρα! Κατάρα!» φώναζαν οι ξένοι και μαζί οι δικοί της. Κλαίγανε και καταριόντουσαν. Κι ήταν τόση η αγανάκτηση, τόσες οι κατάρες και οι παρακλήσεις να τιμωρηθούν οι ένοχοι, που εισακούστηκαν. Κείνη τη νύχτα απ' όπου πέρασε κι όπου μπήκε, στα αλλόθρησκα σπίτια που την έκρυσαν, έπεσε θεϊκή κατάρα, θεϊκή φωτιά, κι όλα καήκανε. Μας κοιτάζανε τρομαγμένοι. «Μεγάλη αδικία κάμαμε», έλεγαν, «ο Θεός μάς τιμώρησε».

Καλπάζοντας, το άλογο που κουβαλά την κατάρα φτάνει ως την άκρη του νερού. Αυτό που βλέπει ξεπερνά τη φαντασία, πετά και τροφοδοτεί την ύπαρξη με όνειρα χιλιετηρίδων.

Γιάννης Δάλλας

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

του Στέλιου

Και ξαφνικά για δείτε πίσω είπ' ο δεύτερος
Κτώρα που αφήσαμε τη γέφυρα της Πέτρας
και βυθιζόμαστε στην πιο παρθένα φύση
δείτε τ' οδόφραγμα τις κάννες των Ρετζαίων
ριπή κατά ριπή πίσω απ' τα βράχια
να πέφτει ο μηχανοδηγός να φλέγεται τ' οδόστρωμα
κι η αμαξοστοιχία να πνίγεται στο αίμα

(Η αμαξοστοιχία που αποβιβάστηκε στην Πρέβεζα
η πιο γερή χρηματοποστολή του αιώνα
φύλλα-φτερά στις αγορές Βορρά και Νότου)

Ξέρω από Τράπεζες μα αναρωτιέμαι είπτε ο φίλος μου
σε τόση μπάζα και ρεμούλα τι ν' απόγινε
του άχαρου εκείνου υπαλληλάκου τ' οβολάκι
«πρώτη κατάθεσις δραχμαί τριάντα»;

Από τη συλλογή *Περίακτος*, Νεφέλη 2011

Γεράσιμος Δενδρινός

ΓΕΦΥΡΕΣ

Sirkeci Gar

Πάνω στο πεζούλι αφήνοντας το πρόσωπό σου
Πώθησες προς τα μέσα βίαια
στη σχισμή του καρτοτηλέφωνου
την κάρτα μάταιας επικοινωνίας
ως τελεσίδικη απόφαση.

Έχοντας κατά νου το νούμερό μου
παραβίασες την αναμονή μου, και, απαντώντας
αρνητικά στη δική μου κατάφαση,
χρησιμοποίησες επιχειρήματα με πειθώ
έχοντας απέναντι του σταθμού την εικόνα
με τα ταξί να αναμένουν τους άφαντους πελάτες.

Κατεβάζοντας το ακουστικό
έκλεισες μέσα σου για πάντα
της επιθυμίας μου την ένταση
επικυρώνοντας την απόστασή σου από τα πράγματα
συνήθη τακτική των πολλών που λοξοδρομούν
χωρίς καταισχύνη.

Το ρυτίδωμα του Κεράτιου
ακτινοβολώντας αμυδρά από τα φώτα των πλοίων
που επέστρεφαν στο μουράγιο
έγινε ένα τεθλασμένο φινάλε λάμπης
για το θλιβερό Εμίνονου.

(Οι ίδιοι πάντα ψαράδες στη γέφυρα του Γαλατά
ανασύρουν κι απόψε χαμένους πόθους
από το λασπωμένο νερό.)

Μια διπλή γέφυρα η ζωή μας
που αγγίζει εκατέρωθεν όχθες
για να περάσει και πάλι το ίδιο πλήθος
χωρίς προορισμό.

Μα έτσι όπως άφησες τη συσκευή,
μόνη, στις γωνιάς την άκρη
πλάι στον κλειστό κάδο των απορ-
ριμμάτων

ο αέρας που σηκώθηκε
σκόρπισε τα κίβδηλα λόγια σου
τα κομπιάσματα της φωνής
ένα πλήθος συμπεράσματα
αμφίβολης αξίας υπαινιγμούς
και κοινότητες υποθέσεις.

Φίλιππος Δ. Δρακονταειδής

LATINSKA ĆUPRIJA *

Επαναλάμβαναν οι γέροντες του Σαράγεβο πως στα
Εχρόνια των παππούδων και προπαππούδων τους είχε
πλημμυρίσει το ποτάμι –το Μίλιατσκα– και είχε σακατέ-
ψει το ξύλινο γεφύρι, το «Λατινικό γεφύρι» όπως το έλε-
γαν, κάποιοι από το Ντουμπρόβνικ που μιλούσαν ιτα-
λικά το είχαν σηκώσει, δεξιά και αριστερά στις όχθες εί-
χαν τα μαγαζιά τους και παζάρευαν. Και για τη δόξα του
Αλλάχ, βρέθηκε ο Αμπντουλά-αγκά Μπρίγκα που άνοιξε
το πουγκί του, φουσκωμένο από κουνουριστά πιάστρα,
να τα ακούει το ποτάμι και να ζητάει πέτρινο γεφύρι. Και
στο έτος της Εγίρας 1213 –στο έτος 1799, όπως λογα-
ριάζουν οι αλλόπιστοι– το νέο γεφύρι ήταν έτοιμο. Κα-

νείς δεν έδωσε σημασία, εκατόν δεκαπέντε χρόνια αργό-
τερα, στον ξυπόλυτο Αλί Τσελεμπί, που πέρασε εφτά
εβδομάδες –δίχως να μετρηθούν οι Παρασκευές της προ-
σευχής– να λογαριάζει με σπιθαμές του δεξιού χεριού του
τις πέτρες του γεφυριού, το άνοιγμα κάθε καμάρας, το
πάχος του παραπέτου. Στο τέλος είχε πει πως το γεφύρι
έπρεπε να είχε χτιστεί λίγα μέτρα πιο κάτω για να μη
βγάξει ακριβώς στο δρόμο απέναντι, για να μην είναι εύ-
κολο να πεταχτεί από το γεφύρι και να πυροβολήσεις
κατευθείαν απέναντι, να μη στερήσεις από το θύμα την
ευκαιρία να γλιτώσει μέρα μεσημέρι, την ώρα που θα επέ-
στρεφε από την επιθεώρηση των αυστριακών στρατευ-
μάτων στρατοπεδευμένων στο Σαράγεβο μετά τα καθιε-
ρωμένα θερινά γυμνάσια. Ο μόνος που τον άκουσε ήταν
ο εικοσάχρονος Γκαβρίλλο Πριντσίπ, κατά τύχη, όταν
βγήκε από το μαγέρικο του Γιακόμπ Κοέν, όπου είχε φάει
κοσέρ, ορθόδοξος το θρήσκευμα, δεν είχε τίποτα με τους
Εβραίους, πατριώτης ήταν, αποφασισμένος να πεθάνει
για την πατρίδα του, τη Σερβία, κάτω οι Αψβούργοι.
Ωστόσο, ο ξυπόλυτος Αλί Τσελεμπί είχε την ελπίδα ότι
θα άρπαζε από το χέρι τον Φραγκίσκο Φερδινάνδο για
να τον εμποδίσει να περάσει στο δρόμο απέναντι από το
γεφύρι. Το κισμέτ όμως...

* «Λατινικό γεφύρι» στα βοσνιακά

Λίλυ Εξαρχοπούλου

Η ΠΟΘΗΤΗ ΓΕΦΥΡΑ

Ποθώ μια γέφυρα που θα ενώσει όλη τη γη
τους ζωροάστρες με τους μουσουλμάνους
τους χριστιανούς ανάμεσά τους, και τους άθεους
παγανιστές με βουδιστές, ινδοϊστές, ταοϊστές
ανάπηρους με όσους το βλέμμα αποστρέφουν

Μεγάλο το έξοδο, δεν περισσεύουν τα λεφτά.
Οι αγορές δεν πάν' καλά κι έχουμε κρίση.

Ποθώ μια γέφυρα να ενώσει την αγάπη μας
Την έγνοια ενός ανθρώπου για τον άλλο
το πατρικό φιλί με το παιδί, το κοριτσίσιο χάδι με τη μάνα
τον εραστή με την αγαπημένη του, τον φίλο με τον φίλο
την ερωμένη με τον σύμμαχο ταξιδευτή· τον άντρα.
Μια άφυλη, άχρωμη, άσογη γέφυρα ως τον ουρανό.

Ποθώ μια γέφυρα που δεν υπάρχει
Ακόμη και
οι πόθοι μας έχουν διαστρεβλωθεί.

Κτίζουμε κτίρια που τρυπούν τον ουρανό
γέφυρες που εντυπωσιάζουν με ένα νάζι
κομπιούτερ που μιλούν αντί ανθρώπων
δίχως συναίσθημα ταινίες, όλο εφέ

Ακμαίοι παρατηρούμε τα επιτεύγματα
στην τηλεόραση σχολιάζουμε πολέμους
κανάλι αλλάζουμε στις Αφρικής την Ξηρασία
Έχουμε τη δική μας γι' άλλους θα νοιαστούμε;
Η Παλαιστίνη θα έρθει η μέρα που θα δικαιωθεί
Δεν είναι πρόβλημά μας, δικό τους είναι
Οι Κούρδοι κάποτε θα αποκτήσουνε τη γη τους
Έχουν πετρέλαια αυτοί, τι να μας νοιάξει;

Γίνεται σεισμός και εξανθρωπιζόμαστε
Τσουνάμυ! και θωρούμε λυπημένοι
Μια μάσκα θρήνου και συμπόνιας μας καλύπτει
Γιοφύρια βομβαρδίζουν, απομονώνουν πληθυσμούς
Θα ξανασιμίζουνε στο αύριο, παρηγοριόμαστε
Για όλα φταίει η κρίση, βαυκαλιζόμαστε

Άψογοι, υπέροχοι και κραταιοί όπως πάντα
Γενναίοι μες σε σπίτια ζεστά και φωτεινά,
Ντουβάρια αγέρωχα που δε χωρούν αλλότρια πάθη
Ημιθανείς και όμως πολύ υπερήφανοι:
Νέα γέφυρα κατασκευάζουν οι κρατούντες
την πλημμυρίδα των αστέγων να στεγάσει.

Κλείνω τα μάτια και κοιτάζω

Ποθώ μια γέφυρα που δεν υπάρχει
Οι πόθοι μας έχουν διαστρεβλωθεί.

Γιάννης Ζαρκάδης

ΜΟΥ ΛΕΓΑΝΕ ΘΥΜΑΜΑΙ

Μου λέγανε θυμάμαι
να μείνεις αν μπορείς στην Πελοπόννησο.
Κοπέλες σαν τα κρύα τα νερά
κλίμα ζεστό, χώμα παλιό σα βούτυρο
με το δάχτυλο ανοίγονται τα αυλάκια
κι αν ξεχαστείς
στα πόδια μάτια θα πετάξουν.
Εις τας του φεγγαρίου ημέρας
οπότε φλεβοτόμει ο άνθρωπος.
Με τα πολλά τους άκουσα
χωρίς να γίνω Αχαιός
ούτε σαρτζής ξύλα να κόβω στα βουνά
γεμάτα βότανα τρίγλωσσα
φράγκικα γραίκικα και τούρκικα.
Εδώ στο ρήγμα Ρίου-Αντιρρίου
τριζούν οι πλάκες μαγκώνονται
τριζόνια ψιθυρίζω
του κάτω κόσμου χιόνια και πουλιά
ρίγη του πρωτομάστορα.
Κι ο πυρετός ανέβαινε
βλέπω τα σπίτια στο Νοτιά
με κεραμίδια το Άργος

τον Πύρρο μες στα αίματα.
Πανταχόθεν έχει η του ανθρώπου κεφαλή ραφάς.
Κι εγώ τι έκανα;
Έθρα στην πόλη μου, όταν αυτή τα λογικά της έχανε.
Ούτε πολέμησα ούτε νικήθηκα
ούτε ποτέ ήμουνα χαμένους.
Άλλο να 'σαι με τους χαμένους. Δεν είναι το ίδιο.
Γι' αυτό στα δύσκολα
πάλι, κατά θάνατο μεριά
κατά της αγάπης το πλευρό θα γείρω
ικετεύοντας μια στάλα ήττας.
Να πω την πάσαν αλήθεια
τα 'χω σκεφτεί και τα ναρκωτικά
αλλά πού να μπλέξεις με τόσους άσχετους.
Από τότε, ολοένα ζυγιάζομαι
στην κάθοδο των Δωριέων
στην άνοδο των μελισσών και των ανθέων.
Ολοένα σε παραλήρημα
προσμένοντας
το σήματα καπνού, απ' τους απέναντι.

Από τη συλλογή *Ο λύκος και άλλα αντισώματα*, Τυπωθήτω 2009

Κατερίνα Ζαρόκωστα

ΤΟΠΙΟ ΜΕ ΠΟΤΑΜΙ ΚΑΙ ΞΥΛΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ

Του όρισαν να φυλάει το γεφύρι. Να μην αφήνει κα-
νένα αυτοκίνητο να περάσει χωρίς να καταβάλει ένα
μικρό αντίτιμο δίκην διοδίων. Απ' αυτά θα ζούσαν. Κι απ'
το παράνομο κυνήγι, το ψάρεμα...

Πήρε τη δουλειά του πολύ στα σοβαρά. Μα σ' εκείνη την
αχανή, έρημη έκταση πόσα αυτοκίνητα να περάσουν!
Καμένο χορτάρι το καλοκαίρι, χιόνι τους χειμώνες.

Το σπίτι έστεκε πάνω σε ύψωμα. Ψηλοκρεμαστό, ξεδο-
ντιασμένο, είχες την εντύπωση πως σειόταν με τον αέρα.
Κι η όψη του... Λες κι όταν τέλειωνε ένα κουτί μπογιάς,
ψαχούλευαν στην αποθήκη και μ' ό,τι χρώμα τούς βρι-
σκόταν συνέχιζαν το βάψιμο. Έτσι παρδαλό κι αλλοπρό-
σαλλο που φάνταζε, προκαλούσε έναν αόριστο φόβο,
ένα προαίσθημα κινδύνου. Άθλιες όρνιθες τριγύριζαν
τσιμπολογώντας – τι; Δυο σαραβαλιασμένα καθίσματα,
ένα σκουριασμένο ποδήλατο.

Το γεφύρι. Ξύλινο, πρόχειρα φτιαγμένο για να βαστάξει
ώσπου να ξεκινήσει το πρόγραμμα ανάπτυξης της πε-
ριοχής, που θα κατάπινε κότρες, ποδήλατα, σπίτια κι αν-
θρώπους.

Το ποτάμι, όταν δεν πάγωνε, έτρεχε.

Βαρέθηκε να περιμένει. Κάθισε πάνω στις τάβλες, κου-
νούσε τα ποδαράκια του μπρος πίσω χαζεύοντας αυτά
που κατέβαζε το νερό. Κάνα ξερόκλαδο, κάνα ψόφιο
πουλί... Σ' ένα κλαρί δεμένα με σχέδιο και τάξη πολύ-
χρωμα κουρελάκια. Του κέντρισαν την περιέργεια. Κάτι
θα μπορούσε να φτιάξει με δαύτα. Μια μπάλα ίσως...
Πάνω που τέντωνε το χέρι, άκουσε θόρυβο μηχανής. Έσα
που πρόλαβε να γυρίσει στη θέση του και να κάνει νόημα
στο αυτοκίνητο να σταματήσει.

«Τι χαριτωμένο!» έκανε η νεαρή γυναίκα.

Κούνησε το χέρι της σε αντιχαιρετισμό.

«Λες να 'θελε τίποτα;» ρώτησε ανήσυχη παρακάτω.

«Μπα», είπε ο οδηγός. «Παιδί είναι».

Το ποτάμι κατέβαζε όλο και πιο παράξενα πράγματα.

Στην πόρτα του σπιτιού πρόβαλε ο πατέρας με τη βίτσα.

Λεπτή, σκληρή, εύκαμπτη, καλοδουλεμένη σαν δοξάρι.

Η βία ξέρει να βρίσκει τη θέση της σ' όποιο τοπίο.

Ζυράννα Ζατέλη

Ηπομπή τους έσμιξε με την άλλη πομπή κοντά σε μια μικρή γέφυρα που είχε το όνομα Πέντε-Και-Τρία-Κλειδιά – ένα μέρος αρκετά ασήμαντο και άνευ μυστηρίου για να φέρει μια τέτοια ονομασία, εκτός αν θυμηθούμε πως αυτό το γεφυράκι ήταν το σύνορο, το κλειδί ούτως ειπείν, ανάμεσα στις δύο μεγαλογειτονίες του τόπου: αυτήν που οι κάτοικοί της είχαν τα σπίτια τους λίγο πολύ γύρω απ’ την Αγορά, και την άλλη, την πιο απόκεντρη και σκόρπια, όπου τα σπίτια έφταναν ως τους πρόποδες του βουνού, τρύπωναν και παραμέσα εν ανάγκη, σε χαράδρες και περαιτέρω δυσπρόσιτα σημεία, με τελευταίο εξ αυτών –μεταφορικά μάλλον παρά κυριολεκτικά– το Κοιμητήριο. Υπήρχε μια ανέκφραστη διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές «πτέρυγες», που μερικές φορές ξεσπούσε σε περιστασιακή ή απροκάλυπτη έχθρα – ήταν, σε αδρές γραμμές, οι εύποροι από δω και οι άποροι από κει, οι μεν βασταγμένοι και επώνυμοι της πιάτσας, οι δε κάτοχοι μιας άλλης, ταπεινότερης μοίρας. Και θα ’ναι μάλλον άστοχο να πούμε ότι παλιότερα αυτή η διαφορά ήταν εντονότερη και με την πάροδο του χρόνου –συνεργούσης και της λήξεως του Πολέμου– αμβλύνηκε· διότι ενδέχεται να συνέβη και το αντίθετο, ή πάλι να μη συνέβη τίποτα το εξαιρετικό ανάμεσά τους που να

επιφέρει έναν σαφή διαχωρισμό. Όλα παίζονταν, κολάζονταν, ούτε σε μεγάλο ύψος ούτε σε μεγάλο βάθος, το γεφυράκι έτσι κι αλλιώς υπήρχε (από κάτω ένας κάποιος ξεροπόταμος, που κατά καιρούς γινόταν ρέμα), η δε αστεία και ανεξήγητη ονομασία του βοηθούσε στη διευκρίνιση αρκετών πραγμάτων. «Αυτόν θα τον βρεις πριν τα Πέντε-Και-Τρία-Κλειδιά», έλεγαν εννοώντας κάποιον που πήγε στην Αγορά ή που είχε την τύχη να κατοικεί προς τα κει, και αντίθετως σ’ έστελναν μετά τα Πέντε-Και-Τρία-Κλειδιά (κάπως σαν να επρόκειτο για του διαόλου τη μάνα) αν έψαχνες κάποιον ή κάτι που δεν έχαιρε και μεγάλης εκτιμήσεως, ή κάποιον σε τελευταία ανάλυση που είχε αποδημήσει στους ουρανούς.

Από το μυθιστόρημα *Με το παράξενο όνομα Ραμάνθις Ερέβους – Ο θάνατος ήρθε τελευταίος*, Καστανιώτης 2001

Ελένη Ζαχαροπούλου

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΚΑΡΥΤΑΙΝΑΣ

Οι γέφυρες με γοήτευαν ανέκαθεν, αισθητικά κι εννοιολογικά. Μεγαλόπρεπες, πάνω απ’ το χάσμα φυσικών ασυνχειών, ενώνουν αγαπητικά χαράδρες, φαράγγια, όχθες ποταμών, βάραθρα. Η γέφυρα ζεύξη, δια-

πόρευση, πόρος... Η γέφυρα προσέγγιση απόψεων και διαφωνιών, ομάδων ανθρώπων και κρατών, για φιλία και συνεργασία. Σύμβολο ολότητας, αρμονίας του κόσμου. Στην ιδιαίτερη πατρίδα μου, έχω ζήσει την ομορφιά των παλιών λιθόκτιστων γεφυριών. Ο μύθος και οι θρύλοι της παράδοσης συγκροτούσαν γύρω τους ένα ενεργειακό κλίμα απροσδιόριστης έλξης. Ακόμα και τώρα, στέκουν εκεί, μνημεία προγονικά, εμβληματικά, και μας πλήττουν, με την αισθητική και την ιστορική τους σήμανση. Ένα τέτοιο γεφύρι είναι το «Γεφύρι της Καρύταινας», του Αλφειού ποταμού στην Αρκαδία. Μοναδικό μνημείο βυζαντινής αρχιτεκτονικής, από τα ελάχιστα εναπομείναντα, κτίστηκε απ’ τους Φράγκους τον 13ο αιώνα, και ανακατασκευάστηκε το 1441 από τον Βυζαντινό άρχοντα Ραούλ Μανουήλ Μελίκη. Έχει μήκος 50 μ., ύψος 12 μ., πεντάτοξο, με άνισα τόξα και μικρά ορθογώνια, ανακουφιστικά ανοίγματα. Σήμερα υπάρχουν τρία μεγάλα τόξα κι ένα μικρό. Το πέμπτο καταστράφηκε στην ανατίναξη, στον Εμφύλιο. Το κομμάτι του βρίσκεται ακόμα μέσα στο ποτάμι. Σ’ ένα από τα πέτρινα βάρθρα του είναι φωλιασμένο το εκκλησάκι «Γενέσιον της Θεοτόκου». Συνήθεια των Βυζαντινών για να ευλογούνε τα γεφύρια. Λέγεται πως πάνω στη γέφυρα μια σχισμή επικοινωνούσε με το εκκλησάκι. Εκεί έριχναν οι περαστικοί τον οβολό τους για

κεράκι και ευχή. Ο μύθος θυσιάζει μια πριγκίπισσα της φράγκικης βαρονίας της Καρύταινας, για να στεριώσει το γεφύρι, όπως στο γεφύρι της Άρτας.

Η Καρύταινα, με το κάστρο, ορμητήριο του Κολοκοτρώνη, τη γέφυρα, και την οργιώδη βλάστηση του τοπίου, ονομάστηκε «Τολέδο της Ελλάδος». Πάνω στη γέφυρα, στις 27 Μαρτίου 1821, ο Κολοκοτρώνης, με είκοσι πολεμιστές, κατέστρεψε τη μεγάλη στρατιά των Τούρκων Φαναριωτών. Όταν καταργήθηκε η δραχμή, το τελευταίο χαρτονόμισμα των 5.000 δρχ. κοσμούσε η μορφή του Κολοκοτρώνη και το γεφύρι της Καρύταινας. Πιο κάτω απ' τη γέφυρα, ο Αλφειός ενώνεται με τον Λούσιο, το μαγευτικό ποτάμι με τις δεκαέξι γέφυρες. Διασχίζει τα ωραιότερα φαράγγια της Ελλάδας, με καταρράχτες και ποικίλη βλάστηση καθηλωτικής ομορφιάς. Στον Λούσιο, οι νύμφες Νέδα, Θεισόα και Αγνώ έλουσαν τον Δία μωρό, στις «Πηγές των Αθανάτων».

Τα γεφύρια της Αρκαδίας, μυθικά, πληγωμένα, μαγεύουν ακόμα με την άριστη τέχνη κι αισθητική τους κι απορούν με την αδιαφορία των επιγόνων.

Et in Arcadia ego...

Γιώργος Χ. Θεοχάρης

ΔΙΑΠΟΡΗΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΕΣΕΩΣ

Κάθε γιοφύρι
στεγάζει το θρήνο
των νερών
που ορφάνεψαν
από τον κόρφο
της πηγής τους

Κάθε γιοφύρι
στέφει το μινύρισμα
του ανέμου
καθώς θωπεύει
τις παρειές τής κάθε
μέρας

Κάθε γιοφύρι
αρμολογείται από τη
φύρα
της ανθρώπινης
περατότητας
απ' τα λιθόστρωτά του
διαπορεύονται
οι αδιαπόρευτες
επιθυμίες του όντος
ως την επίζηξη με την
ανυπαρξία
ως την άλλη όχθη...

Β.Π. Καραγιάννης

Τώρα.
Ήταν δύο, μια μεγάλη με πλίνθους και πέτρες, η άλλη μικρή χωμάτινη, κολλητές. Ένωσαν δύο χωριά, ένα τούρκικο, από Κονιάρους, μέχρι την Ανταλλαγή, το άλλο χριστιανικό έκπαλαι. Ο λάκκος ονόματι Κονιάρκος. Αυτοί γύριζαν από της Βέροιας τον κάμπο θεριστές του. Όρθιοι στην καρότσα του Γκαβού, που έκανε το δρομολόγιο πόλη-χωριό. Εμφύλιος ο καιρός. Με το που πάτησε στη γέφυρα, η έκρηξη της νάρκης διασκόρπισε πλήρωμα κι αναβάτες στα γύρωθεν μπαΐρια. Δυο στον τόπο, ο τρίτος σε λίγες μέρες, οι άλλοι τραυματίες. Αυτή –η μάνα μετέπειτα– λίγο παραπάνω στο χωράφι άκουσε τον ανήκουστο γι' αυτήν ήχο.

«Τι είναι, θείο;» ρώτησε τον αλλόφρονα που σαν σκιαγμένο γίδι την προσπέρασε.

«Ούτε σ' είδα ούτε μ' είδες, κορίτσι μ'», κι έτρεχε προς τα πέρα χωράφια. Είχε δει και τον είχαν δει που τους είχε δει εκείνους που έφευγαν μετά την έκρηξη σαν σοβαροί λαγοί. Φόβος. Τι θα τους κόστιζε μια ζωή περιπλέον, απ' τα πιο φτηνά είδη τότε.

Πριν.

Αυτός –ο πατέρας δηλονότι– είδε τους από τη μοίρα προγραμματισμένους συγχωριανούς στον εαυτό χαμό τους, έξω απ’ τη Βέροια σε μια βρύση χειμαρρώδη. Στάθηκαν οι διψασμένοι θεριστές να πιουν. Εκεί κι η «52α Ανεξάρτητη Ταξιαρχία» ξεδιψούσε στο δρόμο για τον Γράμμο, να βαρέσει τους άλλους Έλληνες. Φιλήθηκαν. Στην πόλη τους, πήραν το παλιό γερμανικό Γκαβό να τους πάει στο χωριό και κάποιους στις γέφυρα το χαμό. Δυο μέρες ύστερα από τη μικρή που απόμεινε, ο πατέρας και η μάνα του, καβάλα στο γαϊδούρι, πέρασαν και πήγαν να δουν τον στρατιώτη γιο, είχαν έρθει ήδη στα περίχωρα της πόλης τους. Την ίδια μέρα κατ’ αντίθετον φοράν περνούσε το γεφυράκι άλλος πολίτης γαϊδουροκαβαλάρης. Αλλά ετούτο το ζώο στάθηκε μπόσικο και πάτησε τη νάρκη. Έπιασαν κι οι δυο παράδεισο. Τύχη βουνό ο φαντάρος κατηγορία λοχία; Εννοείται. Στον Γράμμο την έβγαλε με τραύμα στον δεξή αγκώνα. Ακόμα τον ενοχλεί στις αλλαξοκαιριές.

Ολυμπία Καράγιωργα

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ

Εκείνη τη μέρα
Ξύπνησε με μια παράξενη ανάγκη να βοηθήσει.
Του ήρθε έτσι, ξαφνικά
Όποιον μπορούσε κι όπως μπορούσε.

Ντύθηκε βιαστικά, σα να ’χε αργήσει,
Κι άρχισε να γυρνάει στους δρόμους ψάχνοντας.

Βοήθησε μια γριά να περάσει απέναντι
Είπε την ώρα σε μια ντροπαλή γεροντοκόρη
Σήκωσε τα κοφίνια μιας μικρής που ερχόταν στην
Αθήνα για υπηρέτρια
Πήγε και είδε έναν παλιό συμμαθητή που πέθαινε...

Το δειλινό τον βρήκε μόνο σε μια γέφυρα
Πάνω από ένα έρημο ποτάμι.

Κοιτάζοντας το νερό
Άρχισε να κλαίει·

Ένα κλάμα ήσυχο
Σαν κουρασμένου παιδιού που ’χε χαθεί
Και το ’χανε ξεχάσει

Από τη συλλογή *Τα μεγάφωνα*, 1966

Διονύσης Καρατζάς

ΕΔΩ ΑΠΕΝΑΝΤΙ

Παλιότερα, ονειροπόλοι και φωτισμένοι άνθρωποι έλεγαν ότι τις ηλιόλουστες μέρες, κυρίως του χειμώνα, έβλεπαν μια σκιά να αιωρείται ανάμεσα Ρίο και Αντίρριο. Και δεν ήταν σύννεφο. Ούτε ήταν το φάντασμα του μυθικού Σέλεμνου, που περίμενε την Αργυρά να βγει από το νερό. Ούτε ήταν κάποιος ναυαγός από τη ναυμαχία της Ναυπάκτου, που έψαχνε πατρίδα. Κι ούτε ερχόταν ο Θερβάντες κι αναζητούσε το δεξί του χέρι, που έχασε στην ίδια ναυμαχία. Ήταν απλώς μια επιθυμία που ζητούσε σώμα, μετρούσε αποστάσεις και δοκίμαζε ανάγκες.

Πέρασαν τα χρόνια και το όνειρο έγινε πραγματικότητα. Σήμερα στέκει επιβλητική και πανέμορφη η Γέφυρα «ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ». Συχνά τη διαβαίνω με το αυτοκίνητο, κάποτε πεζός, και κουβεντιάζω μαζί της. Πώς σε δέχτηκε η θάλασσα; Κάποιος μου είπε ότι γλυκομιλάτε σε ώρα αγάπης... Πώς νιώθεις που ακουμπάς στα παλιά κάστρα, εσύ, της νέας εποχής και της τεχνολογίας; Σκέφτεσαι ποτέ ότι μπορεί και να χωρίζεις, κρατώντας σταθερή την απόσταση ανάμεσα σε όλα αυτά που θέλουμε και μας θέλουν; Το ανέφικτο συντηρεί τη δίψα της ευτυχίας! Την ημέρα, ναρκισσεύεσαι στον καθρέφτη του

νερού. Μα, όταν πιάνει καιρός, σπάει η ει-
κόνα σου από τα κύματα... Τη νύχτα,
άραγε φοβάσαι; Μήπως γι' αυτό ανάβεις
τα δικά σου φώτα τις ώρες της κοινής με-
λαγχολίας, τα Σαββατοκύριακα και τις
γιορτές; Όταν σε φωτογραφίζουν, συ-
γκρίνοντάς σε με τα απέναντι βουνά, με τ'
αστέρια τ' ουρανού, με τα κύματα της θά-
λασσας και με τα καράβια με τα οποία
διασταυρώνεσαι, τι θα ήθελες να αναδεί-
ξεις; Υποθέτω το θρίαμβο του ονείρου σε
μια συμφωνία χώρου και χρόνου, ή αλλιώς
ζωής και φθοράς.

Με τις ερωτήσεις μου δοκιμάζω τις αλή-
θειες μου και διακρίνω ποιότητες και συ-
μπεριφορές. Ξεχωρίζω τα σύμβολα από
τις χρήσεις, τα ταξίδια από τις ανάγκες,
το βάθος από το ύψος, την πτήση από
την πτώση. Βλέπω αλλιώς τον τόπο μου
και τον αγαπώ από την αρχή.

Αγγέλα Καστρινάκη

*Είχανε φτάσει σ' ένα γιοφύρι. Εδώ η
ξερή ρεματιά χάραζε την εσχατία
που μπορούσαν να προχωρήσουν.
Απ' την πέρα μεριά αρχινούσε ο κά-
μπος. Άχνιζε και ζεμάταγε κάτω απ'
τον καυτερό ήλιο, και φάνταζε περ-
σότερο ανεξερεύνητος και μυστη-
ριώδης. Χωρίς να σταθεί ο Μηνάς το
δρασκελίσε.*

Πρόκειται για ένα κομμάτι από την τε-
λευταία σκηνή της *Πολιορκίας* του
Αλέξανδρου Κοτζιά (1953). Ο Μηνάς Πα-
παθανάσης, ο επικεφαλής της δεξιάς ένο-
πλης ομάδας κατά τις εμφύλιες συγκρού-
σεις στην Κατοχή, εξουθενωμένος από
την παράνοια της βίας στην οποία έχει
εμπλακεί, αποφασίζει να δώσει ένα τέλος:
βαδίζει οικειοθελώς προς το θάνατο.
Όταν διαβαίνει το γεφύρι, γνωρίζει πως
δεν υπάρχει πια επιστροφή. Πράγματι, σε

λίγο θα τον σκοτώσουν οι αντίπαλοί του,
οι «κόκκινοι». Οι σύντροφοι τον έχουν
προειδοποιήσει· δεν θέλουν να προχωρή-
σουν. Δίπλα του όμως βρίσκεται «κάποιος
νεαρούλης», άγνωστος έως εκείνη την
ώρα, που παρουσιάζεται «κατακίτρινος
μες στο φως που τους τύφλωνε».

Τα μεταφυσικά στοιχεία αφθονούν στο
απόσπασμα: πέρα απ' τη γέφυρα λέγεται
ότι βρίσκεται το «ανεξερεύνητο» και το
«μυστηριώδες», ενώ ο νεαρός καταυάζε-
ται από εκτυφλωτικό φως. Ο Κοτζιάς έχει
δώσει και νωρίτερα σημεία για μια υπερ-
φυσική προέκταση της ταυτότητας του
ήρωά του. Τώρα τα σημάδια καθίστανται
σαφέστερα. Ο ήρωας, που μοναχός βαδί-

ζει προς το θάνατο, είναι ένα είδος Χρι-
στού – ο παράδοξος «νεαρούλης» έχει το
ακριβές αντίστοιχό του στο κατά Μάρκον
Ευαγγέλιο: όταν συλλαμβάνουν τον Ιησού
στον κήπο της Γεθσημανή, εμφανίζεται
πλάι του από το πουθενά κάποιος άγνω-
στος «νεανίσκος».

Γέφυρα, λένε τα λεξικά των συμβόλων:
επικοινωνία μεταξύ ουρανού και γης, ένω-
ση ανθρώπου με το θείο, πέρασμα από το
θάνατο στην αθανασία, οδός για τη φώ-
τιση... Ο ήρωας του Κοτζιά ονομάζεται
παπα-Αθανάσιος.

Οι αριστεροί συγγραφείς, στη δεκαετία
του '40, είχαν γεμίσει τις σελίδες της λο-
γοτεχνίας με πλήθος από Χριστούς. Κατά
κάποιον τρόπο το δικαιούνταν, αφού
στον Εμφύλιο υπήρξαν τα θύματα. Να
όμως που και η δεξιά παράταξη επιθυμεί
να αναδείξει τα θύματά της, να αναδειχθεί
η ίδια σε θύμα, και, γιατί όχι, στο κατεξο-
χόν θύμα, τον Ιησού.

Νίκος Κατσαλίδας

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ

Πότε καγκουρό και πότε λεοπάρδαλη, πηδάει στις ακροποταμιές της οπτασίας η κυρτωμένη γέφυρα της γενέτειράς μου.

Η γέφυρα στα οχυρά της.
Η καγκουρό στο μετερίζι.
Δέεται στη γενέτειρά της.
Ύσους να προϋπαντήσει.

Πότε ορθώνεται στα πόδια.
Η γέφυρα η καγκουρό μου.
Σα λεοπάρδαλη στα ξόδια.
Λουόμενη στο όνειρό μου.

Κι αναρρουφάει τα νερά της
τα αθάνατα μες στα χαλίκια.
Τρεμάμενα τα κάτοπτρά της
σου ήλιου τα αρχοντιλίκια.

Πότε σιωπά, όρθια, μονάχη,
μες στον κισσό και το ροδάμι.
Όταν παραληρούν οι βράχοι,
σκύβει και πίνει στο ποτάμι.

Στα βοτσαλάκια της σελήνης,
πλένει τα πόδια, ανατριχιάζει.
Ο ουρανός της έρμης κρήνης,
τρέμει στου όρθρου το αγιάζι.

Κι από ζαλάδες και μεράκια,
βάφει τα φρύδια της αφίδας.
Αναπηδώντας στα φαράγγια.
Άλτης της άχαρης πατρίδας.

Η καγκουρό, η κυρτωμένη,
σα λεοπάρδαλη στα βρόχια.
Στοίχειωσε η απολιθωμένη.
Καλόγρια στα ανεμοβρόχια.

Στεφανωμένο ουράνιο τόξο,
τώρα στα βρύα και λειχήνες.
Στον παραπόταμο της δόξας,
θηλάζει αγιασμένες κρήνες.

Και με τα πόδια στο ποτάμι,
θεμελιωμένα μες στις όχθες,
στέκει, αναμένει στο πλατάνι
τους άσωτους της τυχοδιώχτες.

Γέφυρα του Αγίου Γεωργίου,
Άνω Λεσινίτσα, 2000

Ηλίας Κεφάλας

ΓΕΦΥΡΕΣ

Αγαπώ υπερβολικά τις γέφυρες
Μικρές ή μεγάλες
Τοξωτές ή ευθύγραμμες
Κρεμαστές ή μισοβυθισμένες
Σε καλούν με τις φιλόξενες
καμάρες τους
Για να σε περάσουν αντίπερα

Παραμένουν αμίλητες
Αλλά ωστόσο σου γνέφουν
πέρνα

Προσδίδοντας στο εγχείρημά σου
Μια υπέροχη αίσθηση ελευθερίας

Αλλά να τούτη η αιωρούμενη
γέφυρα

Με τις σάπιες σανίδες και τις
λιωμένες τριχιές

Πάνω απ' το αδηφάγο φαράγγι
Πού θέλει να με βγάλει και
σε ποιον

Άγνωστο δρόμο να με μεταφέρει

Αλίμονο γιατί έχει πέσει η νύχτα
Ο άνεμος τη σείει και την
ταλαντώνει

Και τρομερά σκυλιά αλυχτούν
Στο βάθος του περάσματος

Νένα Κοκκινάκη

ΟΙ ΜΕΣΑ ΓΕΦΥΡΕΣ

Μαζί με τη νύχτα φτάνει λα-
χανιάζοντας το όνειρο. Ε-
κείνο με την κλειδαριά σφηνω-
μένη στην άκρη της γέφυρας του
ποταμού μπροστά στην απερα-
ντοσύνη της γοητευτικής πόλης.
Το κλειδί χαμένο εδώ και χρόνια,
η κλειδαριά πάντα εκεί να βρέχε-
ται από τα πράσινα νερά, να
ασφουκτιά από το θησαυρό που
την κλειδώνει, όπως και τόσες
άλλες γύρω της με τα αποταμι-
ευμένα ανθρώπινα συναισθήματα.
Αγάπες που κάποτε ικέτευσαν
την αιωνιότητα και δέθηκαν στο
ελάχιστο του χρόνου. Άλλες πάλι
πιο τυχερές που το 'σκασαν από
τη λήθη κι επιμένουν στη δωσί-
λογη αντοχή. Και τώρα εγώ έχω
χάσει το κλειδί και άπραγη επι-
μένω να σε απομακρύνω από το

όνειρο απορημένη για την απώλεια, ταπεινωμένη μέσα στην πραγματικότητα, στα τείχη που ολοένα στενεύουν. Όχι, δεν συμφιλιώνομαι με τον περιλάλητο έρωτα που κλειδώνεται σ' ένα σύμβολο. Σου γνέφω να φύγεις. Και να σκεφτείς πόσο με εξαντλεί κάτι τέτοιο μέσα σε μια σειρά ατέλειωτων ονείρων που λιμνάζουν τις νύχτες. Ονειροπόληση κουρασμένη, μπερδεμένη σε σκέψεις που χτενίζουν τα μαλλιά σου. Αλήθεια, απόψε μου φαίνονται γκριζα τα μαλλιά σου. Πηγαινοέρχομαι τυφλά υπηρετώντας το όνειρο για να οδηγηθώ πάντα στο χαμένο κλειδί, που κλείδωσε το νεανικό γέλιο πριν το πνίξουν κι αυτό οι άνεμοι της λήθης. Μη φεύγεις. Μετάνιωσα, συγγνώμη. Δεν θέλω να φύγεις, φοβάμαι τις έρημες προκυμαίες του πράσινου ποταμού τη νύχτα. Όταν γυρίσω το κεφάλι ξέρω πως θ' αντικρίσω το φάσμα του εαυτού μου να καθρεφτίζεται στα θολά νερά. Υποτάσσομαι στο φόβο. Μήπως βλέπεις την εικόνα μου στα νερά; Σου κρύβομαι ώριμη, πεταμένη στη σκοτεινή απαντοχή του καλύτερου που όμως δεν έρχε-

ται. Ω, μη με ψάχνεις σε παρακαλώ, μη με φωνάζεις μέσα στο χρόνο που δουλεύει με τον δικό του τρόπο ερήμην και των δυο μας. Μη με καλείς. Έχω την αίσθηση ότι το κλειδί το κρατάς ακόμα εσύ. Εκτός αν το πέταξες στη βιασύνη σου από την άκρη της γέφυρας.*

* Οι «κλειδαριές της αγάπης», με χαραγμένα πάνω στο λουκέτο τους τα αρχικά των ερωτευμένων ζευγαριών, συμβολίζουν την παντοτινή αγάπη, που «κλειδώνει», και τοποθετούνται πάνω στις γέφυρες του κόσμου, αφού πρώτα πεταχτεί μακριά το κλειδί. Η παράδοση των «κλειδαριών» στη γαλλική πρωτεύουσα είναι πολύ παλιά και έχει επεκταθεί σε όλες τις γέφυρες που διασχίζουν τον Σηκουάνα.

Δημήτρης Κόκορης

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ:

Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ – Κ.Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Ο νεοελληνιστής καθηγητής Χρήστος Παπάζογλου σε δύο μελέτες αναφοράς (*Παρατοπισμένη μουσική*, Κέδρος 1988· *Μετρική και αφήγηση*, ΜΙΕΤ 2012) συγκεκριμενοποίησε και αναλυτικά απέδειξε αυτό που είχε κριτικά και φιλολογικά σκιαγραφηθεί ήδη από τον Μεσοπόλεμο: τα ποιήματα του Καβάφη και του Καρυωτάκη συγκροτούν τις λειτουργικότερες ρυθμικά γέφυρες ανάμεσα στον αυστηρά έμμετρο και στον ελεύθερο στίχο. Μπορεί ο Κωστής Παλαμάς, ο Άγγελος Σικελιανός, καθώς και ορισμένοι άλλοι ποιητές μας, ενίοτε να φιλοξενούσαν στο χώρο του ίδιου ποιήματος ανισοσύλλαβους ή και ετερόμετρους στίχους, ορθώνοντας το ρυθμικό βίωμα του ελευθερωμένου στίχου, αλλά οι ρυθμικές γέφυρες του Καβάφη και του Καρυωτάκη, που ξεκινούν από την παραδοσιακή ποιητική και εφάπτονται του μοντερνιστικού εδάφους, παραμένουν εντυπωσιακά λειτουργικές έως και τις μέρες μας. Καβάφης και Καρυωτάκης, συναιώντας σημαίνοντα και σημανόμενα και σε ρυθμικό επίπεδο, διαβάζονται σήμερα ως ποιητές που έχουν να πουν πράγματα

και για την καθημερινότητά μας, ενώ οι Παλαμάς και Σικελιανός, παρότι και αυτοί ανήκουν στους μείζονες δημιουργούς, διαβάζονται αισθητά λιγότερο, αλλά και όταν αυτό συμβαίνει, διαβάζονται σαν ποιητές του χτες.

Ο ιαμβικός στίχος συγκροτεί τη βασικότερη ρυθμική δίοδο της καβαφικής έκφρασης, αλλά η αποφυγή της ισοσυλλαβίας των στίχων μέσα στο ίδιο ποίημα, η επιλεκτική και συχνά ειρωνική χρήση της ομοιοκαταληξίας, το μπόλιασμα του ποιητικού υλικού με υψηλόβαθμη δραματικότητα και με ικανά φορτία λεκτικής και δραματικής ειρωνείας, καθώς και η διανοητικά οικοδομημένη συγκινησιακή δραστηριότητα της έκφρασης αναδίνουν μία αύρα που εκκινεί μεν από το πέλαγος της παράδοσης αλλά δροσίζει τους τόπους της νεωτερικότητας.

Οι εμφαντικοί και συχνοί διασκελισμοί του Καρυωτάκη ασκούν αντίρροπη δύναμη στο φαινομενικά παραδοσιακό ποιητικό τοπίο των στίχων του: το τέλος του στίχου ωθεί σε στιγμιαίο σταμάτημα, αλλά η τάση για συντακτική και νοηματική ολοκλήρωση σε συνέχιση της αναγνωστικής διαδικασίας. Εάν συνυπολογιστούν και οι εσκεμμένες μετρικές παραβάσεις, αισθανόμαστε ότι η παράτονη μουσική των στίχων του συγκροτεί μία εκ των ένδον διάσπαση της παραδοσιακής ευρυθμίας, που ιδιότυπα προαναγγέλλει τον ελεύθερο στίχο.

Μάνος Κοντολέων

ΓΙΓΑΝΤΕΣ

Διψούσε το μικρό φυτό. Νηστικό και απότιστο. Ξεχασμένο εκεί στην άκρη του παραμελημένου χωραφιού – οι άνθρωποι δεν είχαν φροντίσει να σκάσουν τα αυλάκια τους μέχρις αυτό.

Γι' αυτό το φυτό είχα στείλει στον τόπο εκείνο το αγαπημένο μου Πουλί.

Για να το σώσει...

Και εκείνο –να!– πλησίασε το μισοξεραμένο φυτό. Με το ράμφος του κούνησε ένα από τα σχεδόν έτοιμα να μαραθούνε φυλλαράκια του. Κι ήταν σα ν' άκουσε το φυτό αυτό να του μιλά, σαν κάτι να του έλεγε... «*Βοήθεια!*»

Τα φυτά δεν μιλάνε – αυτό το αγαπημένο μου Πουλί το ήξερε. Ήξερε όμως –εγώ του το είχα μάθει– πως έχουν ψυχή. Αισθάνονται. Με τον δικό τους τρόπο μπορούν να επικοινωνούν. «*Βοήθεια!...*» – όχι, δεν φύσαγε, για να πεις πως ήταν ψίθυρος του αέρα.

Και το αγαπημένο μου Πουλί κατάλαβε ποια ήταν η αποστολή του.

Με το ράμφος του πήρε να σκαλίζει το χώμα γύρω από τις ρίζες του φυτού. Από σκληρό και πετρωμένο, σιγά σιγά το έκανε αφράτο. Κι έπειτα δεν σκέφτηκε πως είχε

φτάσει το απόγευμα κι είχε το ίδιο να φάει από το πρωί. Πέταξε προς τη λίμνη, γέμισε το κοίλωμα του ράμφους του με νερό και γύρισε πίσω στο φυτό και έριξε το νερό πάνω στο χώμα που το ίδιο το είχε σκαλίσει. Μια γουλίτσα νερό τι να σου κάνει όμως;

Πίσω και πάλι στη λίμνη κι άλλη γουλίτσα νερό και μετά ξανά και ξανά, πολλά πήγαινε-έλα, πολλές γουλίτσες, μέχρι που είχε για τα καλά νυχτώσει, και φτάσανε τα μεσάνυχτα και το φεγγάρι έριξε το ασημένιο του το φως πάνω στα καχεκτικά φυλλαράκια. Και το αγαπημένο μου Πουλί σταμάτησε να πάρει μια ανάσα και πρόσεξε πως τα φυλλαράκια κάπως πιο πράσινα είχαν γίνει – όχι, δεν ήταν ξεγέλασμα από το φως του φεγγαριού, που έτσι μυστηριώδες που 'ναι συχνά παίζει παιχνίδια με τη φαντασία των πλασμάτων της γης και του ουρανού. Ήταν πιο πράσινα.

Απόσπασμα από το βιβλίο *Μανόλο και Μανολίτο*,
Εκδόσεις Πατάκη 2013

Θεώνη Κοτίνη

ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΟΣ
ή ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΣΧΗΜΑ ΕΝΟΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Μου ζήτησαν μια γέφυρα να εφεύρω
μια ζεύξη να δομήσω
ίσως ενώνοντας
του γυρισμού σπασμένα βήματα
Μα δεν κατάλαβαν λοιπόν
πως χρόνια τώρα
ένα γεφύρι χτίζω;
Το φτιάχνω πέτρινο
παλιό και στοιχειωμένο
από χαμένους προορισμούς
ίλιγγο πτώσης
Κάτω κυλάει το ποτάμι
καθρεφτίζοντας
ανεύρετη στιγμή
που ρίχνω νόμισμα
λαμπρό μες στο νερό
κι εκείνο περιμένει
λαίμαργο ψάρι να το φέρει
μες απ' τα σπλάχνα του στο φως·
στο χέρι σας

το σκουριασμένο νόημα
ανάμεσα αντίχειρα και δείκτη
που αφίδα φτιάχνουνε
στον ήλιο να διαβάσουνε γραφή
που ο χρόνος απαλείφει
Χτίζω μια γέφυρα
ψηλή για να σταθώ·
είναι νομίζω τίμιος τόπος
αυτό το οξύμωρο μετέωρο·
ουρανοβάμων έκβαση μιας ρίζας
που ζητά
βαθαίνοντας την πείνα της στο χώμα
πουλί να γίνει
του ερχομού ανάερος οιωνός

Βασίλης Κουρέας

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
[Μια γέφυρα από τον ακίνητο, στον ρευστό χρόνο]

Στη διαδρομή από το Saint Malo προς
Στη Ρεν το τρένο κυλούσε με τέτοια τα-
χύτητα ανάμεσα στο αργά και στο γρή-
γορα, φτιάχνοντας μια αίσθηση μετέωρου,
ακίνητου χρόνου. Ήταν ένα τρένο παλιό
με δερμάτινα και ξύλινα καθίσματα, σαν
να το είχαν επίτηδες αφήσει έτσι παλιο-
καιρινό, ώστε να κάνει ανώδυνη τη μετά-
βαση του ταξιδιώτη απ' τις διακοπές στην
πραγματικότητα – μετά, το τρένο από τη
Ρεν προς το Παρίσι είναι συνήθως TGV. Τα
μπλε βαγόνια του συρμού με τα παράθυρα
ανοιχτά διασχίζανε κυματιστά λιβάδια:
μέσα Αυγούστου, οι μηχανές είχανε κόψει
τα στάχνα, αφήνοντας τεράστιες χρυσές
ρόδες στα χωράφια.

Νόμισα πως αυτό τρένο ήταν το ίδιο που
πέρασε λίγο πριν δίπλα από το δικό μας,
αλλά δεν ήμουν σίγουρος. Ήταν όμως τα
ίδια αγριόχορτα δίπλα στις γραμμές, που
δεν νοιαζόταν κανείς ν' αφαιρέσει. Αντί-

θετα, τα λιβάδια, παρά τις εναλλαγές στα
σχήματα και στις καλλιέργειες, είχανε εμ-
φανή τα σημάδια της ανθρώπινης φρο-
ντίδας. Πού και πού, ένα δέντρο ψηλό και
καταπράσινο στόλιζε τις χρυσαφένιες
εκτάσεις. Είχαμε περάσει ονειρεμένες δια-
κοπές με τη Δάφνη στο Σεν Μαλό κι επι-
στρέψαμε στο Παρίσι. Ένας γλυκός,
ζεστός αέρας έμπαινε από το παράθυρο,
κι αποκοιμήθηκα. Χωρίς να το καταλάβω
έγειρα πάνω της, το κεφάλι μου ακού-
μπησε στον μικρό της ώμο. Ήταν η
πρώτη φορά της ενδιάμεσης αίσθησης
«όνειρο ή πραγματικότητα». Τότε, ένιωσα
το ένα χέρι της να μ' αγκαλιάζει και τ'
άλλο να μου χαϊδεύει τα μαλλιά. Τι ήταν
αυτό το χάδι; Η μεγαλύτερη ανταμοιβή
για την αγάπη, για όλα: ο χρόνος πάγωσε
αληθινά, έμεινε ακίνητος. Και από τότε
μέχρι και σήμερα, που κοντεύουν είκοσι
χρόνια, κρατάω μέσα μου αυτή την εικόνα
και την αίσθηση του χαδιού στα μαλλιά,
σ' εκείνο το τρένο που ταξιδεύει ανάμεσα
στα χρυσά στάχνα. Ένα φυλαχτό για τα-
ξίδια, ακόμα και στο πιο άγριο σκοτάδι...

Ζέτα Κουντούρη

Στην αρχή φαντάστηκε ότι ίσως ήταν μία από τις φάρσες που του άρεσε να σκαρώνει. Όπως παλιά, τότε που συνήθιζε να χαρίζει σκοτωμένα φίδια σε αμπαλάζ δώρου ή να ξεσηκώνει νυχτιάτικα πότε την πυροσβεστική και πότε την Άμεση Δράση. Ο αγαπημένος ξάδερφος Στέλιος... Που όλα τού τα συγχωρούσε... Μ' εκείνο το μόρτικο χαμόγελο ξεχασμένο στις άκρες των χειλιών, μόλις να αγγίζει τα μελαγχολικά του μάτια.

Όταν δεν ξεκοίλιαζε γάτες, δεν κυνηγούσε σκυλιά ή δεν έκανε καντάδες στις φιλενάδες του, μπορούσε να μένει κλεισμένος με τις ώρες σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο και να εμφανίζει φωτογραφίες.

«Άμα μεγαλώσω, θα γίνω φωτογράφος», της είπε τη μέρα που του εξομολογήθηκε ότι ήταν αθεράπευτα ερωτευμένη μαζί του. Από μωρό. «Διάσημος! Τότε, θα σε παντρευτώ».

Έμοιαζε μυστική συμφωνία. Λες και δεν είχε ειπωθεί. Έβγαине ραντεβού με όλες τις

συμμαθήτριές της. Στα πάρτι, τις φιλούσε στο στόμα, κάτω απ' τη μύτη της.

Κάποια στιγμή μπορεί να μου κάνει κάτι ακόμη χειρότερο, και τότε, θα τον βγάλω για πάντα απ' την καρδιά μου, συλλογιζόταν.

Όταν η μητέρα του πέθανε, εγκατέλειψε την πόλη.

Στα χρόνια που πέρναγαν, τον σκεφτόταν αδιάκοπα. Περίμενε ένα γράμμα, μια λέξη.

«Ξέχασέ τον», της είπε στοργικά ένα βράδυ η μητέρα της. Κι ο πατέρας της συγκατένευσε.

Όταν εκείνος, κάποτε, γύρισε, ήταν έγκυος στη δεύτερη κόρη της.

«Δεν έγινα διάσημος», της είπε απολογητικά μόλις συναντήθηκαν, αποφεύγοντας να την κοιτάξει. «Έτσι κι αλλιώς, δεν θα μπορούσαμε να παντρευτούμε. Ήσασταν η οικογένειά μου. Δεν σας αποχωρίστηκα ποτέ».

Έβγαλε αργά απ' την τσέπη του και της έδειξε δυο πολυκαιρισμένες φωτογραφίες. Στη μία, αναγνώρισε το πρόσωπό της, στην άλλη, οι γονείς της – υπέθεσε... Ο πα-

τέρας της αγκάλιαζε τρυφερά τη... «μα δεν μοιάζει να είναι η μητέρα μου...» ψέλλισε αβέβαια.

Αυτή τη φορά είχε καταφέρει να κόψει οριστικά τις γέφυρες ανάμεσά τους.

Μαρία Κούρση

ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Πετιέμαι για λίγο έξω
Διακρίνεται η άδεια θέση

Μέσα από αυτή τη φωτογραφία
Ακούγεται νερό.

Η φωτογραφία κάποτε
Ήταν βαρκούλα κι έπλεε
Σε ταξίδι μακρινό.

Το πεζοδρόμιο στην αριστερή όχθη
Είναι γλιστερό. Το ποτάμι δίπλα
δεν έχει ησυχία
δεν έχει ηλικία
Βαδίζεις για να φτάσεις παντού.
Πουθενά αλλού.

Ο ένας μιλάει φαίνεται
Ο άλλος ανασηκώνει τα μαλλιά εξέχουν
Στο κάδρο της φωτογραφίας
Μια παλιά ιστορία με ψηλά δέντρα
Βυθίζεται στο δρόμο που έρχεται

Η μουσική του Σηκουάνα βγαίνει μέσα
από τα μύχια του μυαλού

Ξέχασα εκεί ένα σωρό χρόνια
Θα μου έπεσαν καθώς βάδιζα βιαστικά.

Σύμφωνα μόνο νμ γρσ
Στα φωνήεντα ακούγεται η αλήθεια
Να μη γυρίσω

Στη νησίδα της λεωφόρου με μάτια
κλειστά.

Ψιλή βροχή στο ποτάμι στα κτίρια
στα μάτια

Ησυχία ακίνητη σχεδόν αληθινή
Η πόλη με χαϊδεύει

Βάζω στη σειρά τα δάχτυλά μου
Δεν βγαίνει άκρη

Η γέφυρα που ενώνει τις δύο όχθες
Ας μαρμαρώσω εδώ.

Από τη συλλογή *Τα ψηλά δέντρα*
της γαλλικής επαρχίας, Γαβριηλίδης 2009

Χλόη Κουτσουμπέλη

Κάποτε τελειώνει το τέλος των πραγμάτων, είπε ο άντρας. Στο χέρι του κρατούσε ένα τεράστιο ψαλίδι και έκοβε τα σκοινιά. Η γέφυρα ταλαντευόταν επικίνδυνα. 'Ηθελα μόνο, του είπε. Τέντωσε το χέρι της για να συνδέσει δύο ακρωτήρια.

Καθώς φύσηξε ο αέρας το λευκό της φόρεμα έμοιαζε με λεκέ από φως.

Βλέπεις, είπε η γυναίκα, το λεωφορείο που έκανε παλιά τη διαδρομή σταμάτησε μετέωρο στο χρόνο και ο οδηγός αποκοιμήθηκε πάνω στο τιμόνι. Τα ταχυδρομικά περιστερία πάλι πέφτουν παραφουσκωμένα το ένα μετά το άλλο καθώς τα στοχεύει το φλογερό μάτι του ήλιου. Το τρένο έχασε τις ράγες του και κύλησε γυμνό σε παλιούς σταθμούς ενώ ένας χαρούμενος σταθμάρχης με κόκκινο πηλήκιο χειρονομεί απεγνωσμένα.

Ο ανακριτής έκλεισε την υπόθεση, υποστήριξε αυτός και σταμάτησε για λίγο να ξεκουραστεί, ο φάκελος γράφει επάνω «άλμα στο κενό», που σημαίνει προφασίζομαι άγνοια. Δεν υπήρξε ποτέ στην τοποθεσία γέφυρα. Και βέβαια δεν ευθύνονται ούτε οι πολιτικοί μηχανικοί ούτε οι κρατικοί υπάλληλοι γι' αυτό.

Όμως, εξακολούθησε αυτή επίμονα, κάθε άλλη επαφή

παρέμενε καταδικασμένη. Τα αποδημητικά αεροπλάνα πετούσαν σε σμήνη στις χώρες του Βορρά. Στο πλοίο της γραμμής οι επιβάτες χόρευαν στο κατάστρωμα εύθυμα για μέρες, ώσπου αντιλήφθηκαν ότι ο πιανίστας ήταν από μέρες νεκρός και τα ποντίκια μασουλούσαν τα σαπίδια.

Και η φωτογραφία; απόρησε αυτός. Υπήρξε για αιώνες μια γέφυρα.

Φορώ λευκό νυφικό, ο άντρας δίπλα μου κουστούμι και καπέλο, παγώνω και χαμογελώ, παθαίνω ασφυξία, πνίγομαι με ασθματικά βογκητά, αντιπαθώ το ασπρόμαυρο πλαίσιο, ανοίγω τις φλέβες και πλημμυρίζει κόκκινο το φιλμ.

Η Γυναίκα που δεν φαίνεται χαμογελάει στον Άντρα που είναι. Ένα σμάρι γρήγορα πουλιά και όλα τα σκοινιά κόπηκαν βίαια. Το στόμα της είναι πολύ κόκκινο, αν ο άντρας άπλωνε τα δάχτυλα θα σχημάτιζε μία γέφυρα από την αφή στην προδοσία.

Όμως ο άντρας έχει ήδη εξαφανιστεί και η αγάπη παραμένει από τότε ανυπεράσπιστη στις παλιές φωτογραφίες.

Στάθης Κουτσούνης

ΤΟΥ ΠΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

Χρόνια ολόκληρα πάλευα
να φτιάξω αυτό το ποίημα

ολονυχτίς το έγγραφο
πρωί πρωί δαιμονισμένο
έτρωγε τις λέξεις

ώσπου κάποιο απόγευμα χτύπησε
το κουδούνι ένα ολόλευκο πουλί

αν δεν στοιχειώσεις άνθρωπο
το ποίημα δεν στεριώνει
και μη στοιχειώσεις κριτικό
μήτ' επαρκή αναγνώστη
παρά της άγριας έμπνευσης
την όμορφη την κόρη
που 'ρχεται βάζει τη φωτιά
κι ύστερα παίρνει δρόμο
κι αφήνει αποκαΐδια ένα σωρό
να τα διορθώσει ο πρωτομάστορας
είπε κι εξαφανίστηκε

κι εγώ ενεός
έμεινα ν' αντικρίζω το χαρτί
βαθιά καμάρα γιοφυριού
που μέσα γυάλιζε προκλητικά
το δαχτυλίδι

Από τη συλλογή *Η τρομοκρατία της ομορφιάς*,
Μεταίχμιο 2004

Μαρία Λαγγουρέλη

ΣΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΟ ΑΓΕΦΥΡΩΤΟ

Πάνω στις βλεφαρίδες μου
Πλείος ολόφωτος λίθος
στο λαϊμό μου
πασχαλίτσα που όλο κατεβαίνει.
Η βεντάλια στο στέρνο από γέλια
όταν σέρνει τη χαιτή του στην πλάτη μου
και με ανάσα φοβερή απειλεί τον αυχένα.
Στα δάχτυλά μου
είναι η ψάθα της νύχτας που πλέκω
θερμή πτώση καταρράκτη στα χείλια,
είναι στο μυαλό η χαρούμενη πλάνη
στο δόντι αμύγδαλο

ο πλους στη θάλασσα τη σκοτεινή
που δεν ταξιδέψαμε ποτέ μαζί
μα ούτε με κάλεσε ποτέ ταξίδι
στο παιδικό τρενάκι του.
Στο χορό των ωρών
στο ρίγος στο σφυγμό
ενός βαλς ή τανγκό
ή στα τύμπανα μιας άγριας νύχτας
μπορεί κι εκείνος να με ψάχνει.
Ο αγαπημένος
που δεν με γνώρισε.
Ίσως
κάπου ανεβασμένος στη ρουλέτα
ή στο καζίνο να φωνάζει
«θεός είναι ο θάνατος»
και στους
χαμένους
κάτι να βάζει στο χέρι
προκηρύξεις ίσως ή μάρκες
για την τιμή μιας πόρνης
να βγάζει το μαχαίρι, ή
βασανισμένο να τον σπρώχνουν σε κελί
κι αυτός το θύτη να ευλογεί.
Σε γέφυρα τον φαντάζομαι με
περισυλλογή

να πέσει ή να ζήσει
και νιώθω το εκτόπλασμά του όταν
πέφτει
κάποιον να σώσει όπου πνίγεται
ή όταν πολύ πλησίον βρίσκομαι
δίχως να ξέρω δίχως να ξέρει
το διαισθάνεται και με αποφεύγει.
Δεν ξέρω αν ποτέ μ' αγάπησε κανείς.
Την πείνα της ομορφιάς
που είναι τόσο δυνατή
όσο η πείνα για ψωμί
να τη χορτάσουμε μαζί
αν θα με προλάβει
κάποιος σε τούτη τη ζωή
ποιος να γνωρίζει.
Μα σίγουρη είμαι
πως θα είχα συντριβεί
θα με είχε εξατμίσει
αν είχα σμίξει
με αυτόν που πάντα ήθελα
να είναι
δύο σε έναν.
Ρασκόλνικοφ και Μίσκιν.

Μαρία Λαμπαδαρίδου-Πόθου

ΑΠΟΒΑΣΗ ΤΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ ΣΤΟΝ ΧΑΝΔΑΚΑ
(23 ΙΟΥΝΙΟΥ ΤΟΥ 960)

Η τελευταία τους συνάντηση ήταν στα Φύγελα, έναν μικρό ορμίσκο νότια της Εφέσου, όπου ο Νικηφόρος έδωσε τις τελευταίες οδηγίες στους πρωτοκάραβους.

Ήθελε να υπάρξει σύμπλοια, ώστε να φανεί ολόκληρος ο στόλος από τις κρητικές ακτές. Στη Δία θα περνούσαν τη νύχτα και με το χάραμα θα γινόταν η απόβαση.

Από τη γέφυρα της ναυαρχίδας είδε που έπλεαν εκεί, γύρω από το νησί, δυο μικρά πλοιάρια.

Έστειλε γρήγορα μια άκατο να του φέρουν τους ναυτίλους. Ήταν δυο Καρπάθιοι, παλικάρια ψυχωμένα, που είχαν δει την κολοσσιαία πλωτή στρατιά κι έτρεξαν να βοηθήσουν.

«Εμείς θα σας οδηγήσουμε», είπαν μ' ενθουσιασμό.

Ήξεραν καλά τα νερά. Θα πήγαιναν μπρος από τη ναυαρχίδα, να τους δείχνουν το δρόμο.

Σύμπλοια.

Οι Σαρακηνοί βλέπουν από τις ακτές της Κρήτης τούτο το τρομακτικό θέαμα, μια ατέλειωτη σε πλάτος αλυσίδα

από πελώρια πολεμικά πλοία, που έρχονται σαν βολίδα καταπάνω τους, και το αίμα τους παγώνει. Στέκονται εκεί, ανάμεσα στους θάμνους, μαυριδεροί και ξυπόλυτοι, και κοιτάζουν έντρομοι, με τους αλυσιδωτούς θώρακες ν' αστράφτουν, με τους ιππείς δεξιά κι αριστερά, με τα πυρφόρα βέλη έτοιμα, κι οι κραυγές τους ακούγονται ως τα βυζαντινά πλοία.

Ήξερε πού πήγαινε ο Νικηφόρος. Τρία στάδια δυτικά του Χάνδακα. Οι πρωτοκάραβοι είχαν πάρει τις οδηγίες. Και τα πλοία κατευθύνονταν ολοταχώς τώρα, καθώς οι τοξότες και οι σφενδονίτες αναγκάζουν τους Σαρακηνούς να απομακρύνονται.

Θέμης Λιβεριάδης

ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Εκεί που δάγκωνε τη γλύκα
Του κόπηκε η γέφυρα
Τη βάζει πάνω στο γραφείο
Λογαριασμοί φωτογραφίες αναπτήρες
Τώρα και τρία δόντια κίτρινα
Μέσα στον τοίχο ο πατέρας καπνίζει
Φυσάει τον καπνό στο ποίημα

Το βλέμμα του στυλώνεται
Στο κάδρο με το φάρο
Ρωτάει αν πέθανε εκείνη
Που δίδαξε το σεβασμό στα Κεφαλαία

Φεύγει στο οροπέδιο των Πλαταιών
Και κρύβεται στις λόχμες
Τραυματισμένο και αιμόφυρτο
Τον βρίσκει ένας Παναγιώτης
Που φτιάχνει καρυδόπιτα
Στο καφενείο της πλατείας

Ελάτε του φωνάζει
Να φύγουμε από δω
Ανάβει μια χιλιάρα
Βρυχάται απειλητικά
Μπροστά στις στοιχημένες πανοπλίες.

Αιγόσθενα (Πόρτο Γερμενό), 2006

Κώστας Λογαράς

ΤΟ ΠΙΟΦΥΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΟΥ ΜΑΣ ΜΥΘΟΥ

[...]

Λοιπόν, τα πέντε δαχτυλάκια του Θεού βαστούν από ψηλά τους τέσσερις πυλώνες, ενώ στην απαλάμη του σφίγγει γερά ο Παντοδύναμος τα ατσαλένια συρματόσκοινα. Θαρρείς ότι κινεί από το δυσθεώρητο ύψος Του τους λιλιπούτειους ανθρώπους και παίζει με τα αυτοκινητάκια Του: τα πάει και τα φέρνει από τη Στερεά στην Πελοπόννησο λες κι είναι παιχνιδάκια παιδικά. Και φυσώντας τ' αεράκι Του ο Παντουργός κάτω απ' την κούρμπα την καμαρωτή, σπρώχνει τα πλοία-καρυδότσουφλα πάνω στα κύματα. Και να σκεφτεί κανείς πως η απόσταση του Ρίου-Αντιρρίου ήταν κάποτε τεράστια. Τα πιο μεγάλα μας ταξίδια έφταναν, το πολύ, ως την απέναντι ακτή. Για δέστε πώς επληρώθη ξαφνικά το φρέαρ τούτο της αβύσσου και πλάτυναν τα όρια του Κόσμου! Ακόμα και τα προαιώνια κάστρα

στις δυο παραλίες φαντάζουν πια σαν δυο χαμόσπιτα.

Γιατί οι τέσσερις πυλώνες, ψηλότεροι κι από την Παλιοβούνα ακόμα, πατούν γερά στα στρογγυλά τους πέλματα, τα θεμελιωμένα στις μέχρι τώρα απροσπέλαστες χαράδρες του πυθμένα. Όπου ποντισμένοι εγκαταβιούν, αιώνες και αιώνες, οι θαλασσινοί μας μύθοι: εμβολισμένα πλοία, πυροβόλα όπλα, γιαταγάνια κι αρκεβούζια από τη ναυμαχία της Ναυπάκτου. Μα προπαντός η υπερούσια ματιά του Μιχαήλ Θερβάντες, που τότε, στα 1571, έπεσε πάνω στα γαλανά νερά του κόλπου, καθώς και το χρυσό του δαχτυλίδι, όταν γλίστρησε από το χτυπημένο χέρι του κι εχάθη στο βυθό.

Στους θρύλους της περιοχής ας προστεθούν κάποια ρωμαϊκά ακρόπρωρα από τη ναυμαχία τού Ακτίου. Που έφτασαν έως εδώ σπρωγμένα απ' τα ρεύματα του καναλιού κι από ανέμους που λυσομανούν στη θάλασσα του Ρίου.

Πάνω σε τέτοιους μύθους ας πατήσουν οι πυλώνες κι ας δεθούν γερά οι αρμοί τους.

Για να στεριώσει το γιοφύρι, κι απ' την τοξωτή καμάρα του να περνούν ανεμπόδιστοι οι αιώνες. Άμποτε να διασχίζουμε, ξένοι και δικοί, το υδάτινο στενό και να φτάνουμε, ως επί πτερύγων ανέμου, στο λαμπρό μας μέλλον.

Εφημ. *Τα Νέα*, 9/9/2004

Βάκης Λοϊζίδης

ΟΙ ΜΕΣΑ ΓΕΦΥΡΕΣ

Κουράστηκα να μου μιλάς για γέφυρες
κι εγώ σου μιλάω για σώματα σφιχτοδεμένα
από μετέον, γυαλί κι ατσάλι
Κουράστηκα με τις αλληγορίες
κι τις ιδέες που τάχατες ξυπνούν
οι γέφυρες πέραν της χρηστικότητάς
τους.

Τις μέσα γέφυρες
στοιχειώνω στην καθημερινότητά μου
Αυτές που δεν τις διέφθειρε το φως
κι η νύχτα δεν τις προσάρτησε στο
θρίαμβό της

Αυτές που χτίστηκαν με την ψυχή
και βηματίζει μέσα τους το σώμα
Αυτές που δεν αποτυπώνονται
με τίποτα σε χαρτόνισμα
Στερούνται παραστήματος
Δεν είναι στιβαρές
Ούτε προτάσσουν κάτι φιλόδοξο
στη μορφή τους
Αυτές επιθυμώ
Που φέρουν ως γεφυροποιό τον έρωτα
Και δεν μετρούν νίκες, στα σώματά τους.

[Οι μέσα γέφυρες
Μπορεί να 'ναι φτιαγμένες
από χλωροφύλλη]

Ευτυχία-Αλεξάνδρα Λουκίδου

ΤΟ ΣΚΟΙΝΙ

του πηγαδιού
που κατεβάζει στη θάλασσα την κιβωτό του κήπου

του караβιού
που ανεβάζει την άγκυρα και το βυθό ακυρώνει

του ακροβάτη ποιητή
πάνω απ' το άχραντο κενό
την άφιξη του αγγέλου που εποπτεύει

του ορειβάτη χαρταετού
πίσω απ' τα τζάμια του Θεού
την εύθραυστη ελαφρότητά μας
υπενθυμίζοντας

της καμπάνας
όταν το θάνατο του αυτόχειρα διστάζει να θρηνήσει

της σημαίας
που υποστέλλει την έπαρση
και αναγγέλλει την ήττα

της αιώρας
που προσποιείται τη γέφυρα
λες κι η χαρά θα περάσει
—ή μια σελήνη πάνινη σε νυχτωμένο κήπο—

της μέσης του καλόγερου
της ράχης των βιβλίων
αυτό που δυο παιδιά γυρνούν
πάνω απ' τα χάχανα ενός τρίτου

κι αυτό που κατεβάζει τον νεκρό
τραβώντας αμετάκλητα του τρόμου
την αυλαία.

Από τη συλλογή *Ν' ανθίζουμε ως το τίποτα*, Καστανιώτης 2004

Κλεοπάτρα Λυμπέρη

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΡΕΜΑΣΤΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ
ΤΟΥ ΑΣΤΡΟΥ ΑΛΔΕΒΑΡΑΝ

Για να πας στην άλλη μεριά του εαυτού, χρειάζεται να προϋπάρξει μια αλλαγή που χτίζει το όνειρο της αλλαγής μεριάς. Ο γεφυροποιός Λόγος ενώνει τα διαλυμένα

μόρια της ψυχής. Ο γεφυροποιός Λόγος είναι αυτός που φροντίζει για τη διαδρομή, από τον έναν τόπο στον άλλο, από τη μια ξηρά στην απέναντι, από το εδώ στο εκεί, από τον εαυτό σου στον άλλο άνθρωπο, εκεί όπου θα τον συναντήσεις αλλιώς, σε μια ολοκληρωτική έξοδο από αυτό το πράγμα (που —τάχα— είσαι, ή αλλιώς, που νομίζεις πως είσαι), σε μια έξοδο από εκείνον που αρνείται τις γέφυρες (τις επινοήσεις —λέει— της αφέλειας), κι όλο σκέφτεται το κατά μόνας, την ξενιτειά, τη μοναξιά (δηλαδή, το θάνατο), όλο φοβάται την έκταση, την προέκταση, τη συμπλήρωση, τη συν-πάθεια, τη σύν-πραξη, όλα όσα τέλος πάντων μπορεί να συμβούν όταν περνώντας τη γέφυρα φτάσει στην από κει ξηρά, στην άλλη μεριά.

Η λέξη *γέφυρα* ταιριάζει με τη λέξη *συνείδηση*, χωρίς τη συνείδηση, κανείς δεν αποφασίζει να περπατήσει ως την απέναντι ζωή. Ωστόσο κάθε νέα ζωή —παράδοξο;— είναι και γέφυρα της παλιάς.

Η λέξη *γέφυρα* είναι το άλλο σώμα της λέξης *ένωση*. Η λέξη *γέφυρα* και η λέξη *ένωση* οδηγούν πάντοτε η μια στην άλλη. Στο άστρο Αλδεβαράν, η λέξη *ένωση* γίνεται πιο όμορφη την ώρα που η αυγή ρίχνει φως στους ονειρευόμενους πελαργούς.

Αργυρώ Μαντόγλου

Σήμερα η ατμόσφαιρα της πόλης θυμίζει παλιά ξεθωριασμένη φωτογραφία. Αυτή η πόλη διασχίζεται από ένα ποτάμι. Μου αρέσουν οι πόλεις με ποτάμι. Μου αρέσει να βαδίζω στις όχθες τα μεσημέρια. Να κάθομαι εκεί μέχρι τη δύση του ήλιου. Υπάρχει πάντα μια αίσθηση διαχωρισμού αλλά κι η πιθανότητα συνάντησης γιατί υπάρχουν γέφυρες. Μπορείς να φανταστείς πως οι άνθρωποι για τους οποίους γράφεις κατοικούν στην άλλη όχθη. Σε όποια πλευρά της πόλης κι αν κατοικείς υπάρχει το «αλλού». Υπάρχουν πάντα οι άνθρωποι της «άλλης όχθης», που πρέπει να διασχίσουν μια γέφυρα για να σε συναντήσουν. Οι πόλεις με ποτάμια διαθέτουν γέφυρες και γοητεία. Ζεις ταυτόχρονα το διαχωρισμό και τη συνένωση. Μπορείς να πας και να σταθείς πάνω σε μια. Πάνω απ' τα νερά κι ανάμεσα στις δυο όχθες εσύ να φανταστείς ένα υποθετικό κέντρο. Μπορεί να υποθέσουν, αν σε δουν εκεί, πως σχεδιάζεις την αυτοκτονία

σου (όπου υπάρχει νερό υπάρχουν και πνιγμένοι). Πολλά μπορεί να υποθέσουν. Οι άνθρωποι περνούν πίσω σου κι εσύ ακούς τα βήματά τους, μπορεί να αναγνωρίσεις κάποιον από τον ήχο του και μόνο και να στραφείς. Κάποιον που έρχεται από την «άλλη όχθη» για να σε συναντήσει. Αυτός ο ήχος μπορεί και να σε σώσει. Αυτά τα βήματα μπορεί να σώσουν εκείνη τη γυναίκα που στέκεται στο μέσον της γέφυρας πάνω από το ποτάμι με τα σκούρα θλιβερά νερά του ποταμού αυτής της βιομηχανικής πόλης.

Από το μυθιστόρημα *Βλέφαρα με τατουάζ*,
Εκδόσεις Πατάκη 2001

Ελένη Μαρινάκη

ΓΕΦΥΡΕΣ

Αυτή η γραμμή
μμοιάζει με γέφυρα τοξωτή
με οργωμένο χωράφι στα ίχνη πηγαδιού
με αυλάκι νερού που στέρεψε.

Έχει το αμυδρό φως
της καμπύλης κάτω από το γόνατο
μέσα στα τείχη της περνά και μεταγγίζεται
το αίμα γενεών,
της γυναίκας του πρωτομάστορα
της θείας που τη βρήκε το μαχαίρι
ακριβώς στα δεκαοχτώ.

Έχει την απειλή σαν εύνοια
ξεγελά όσους περνάνε από κάτω.
Αυτή η γραμμή
είναι η ατέλειωτη κίνηση μιας παρτίδας.

Το τραύμα που ψηλαφώ στην ψυχή μου.

Από τη συλλογή *Εδώ στο λίγο*, Γαβριηλίδης 2007

Θανάσης Μαρκόπουλος

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

Μια ζωή
να σβήνει τα μάτια στον κουβά
να τα σηκώνει αναμμένα στις κόγχες
ξηλώνοντας βρόμικα χιλιόμετρα
από αλλότρια πέλματα
το τεθλασμένο σώμα

Είναι γι' αυτό που κάποτε
στις απαστράπτουσες κλίμακες
ακούτε στεναγμούς σε κάθε σας πάτημα
κι εσείς νομίζετε
πως είναι απ' τα παπούτσια σας

Από τη συλλογή *Ανοιγμένη φλέβα*,
Τραμ 1991

Μάρκος Μέσκος

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ

Μη φοβάσαι· φίλησέ με. Η πέτρα, έτη πολλά, και το νερό συμφιλωμένα (λες και αλαζονικά, τα λιθάρια ανυποχώρητα, χώρια οι κατάρες την αυγή και τα στοιχειά το βράδυ)· κρατούσαν τα δεσίματά τους, σφιχτά τους όρκους (όσο υπάρχει ο κόσμος) και η δεκαοχτούρα στο λαμό της το μαύρο

δαχτυλίδι. Πάνω τους το ουράνιο τόξο και οι κορφές πανύψηλων βουνών (τα κλέφτικα λημέρια!). Τα κάρα και οι πραμάτειες στρατιές κι αστραφτερές πανοπλίες για τα 'δώ και για την πέρα χώρα. Πέρασαν ακόμα και οι βογόμιλοι, που κατασκήνωναν πάντα έξω από την πόλη· ψηλά η φευγαλέα σελήνη κι ο σκύλος εβδομήντα χρονώ γέρος· καμαροφρύδα η νύφη που τσακίστηκε στο νερό για να μην αλλαξοπιστήσει, πανάκριβα λουλούδια και ρακί σαράντα γράδων – κάποτε μέθυσαν οι διαβάτες, αόμματοι και χαλασμένοι, χορτάτοι από το πήγαινε-έλα της ζωής, το γκρέμισαν. Και τώρα; Δίχως γεφύρι το κενό, το τίποτε, τα λησμονημένα. —Εσύ, αμφίθυμε φίλε, για πού θα περάσεις;

Από τη συλλογή *Χαιρετισμοί*, Ύψιλον 1995

Ανδρέας Μήτσου

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ

«Τὰ δὲ πάντα οἰακίζει κεραυνός», επέμενε ο Ηράκλειτος. Όλα κρέμονται από τη στιγμή.

Και οι κεραυνοί συνδέονται συνήθως με τη βροχή. Βροχή, όμως, δεν ήταν. Ένα μικρό ρυάκι κατακίτρινο και αχνιστό κυλούσε ανυπόμονα πάνω στις πλάκες.

Η τοξωτή γέφυρα, απομίμηση των τούρκικων πέτρινων γεφυριών, υψωνόταν τώρα μέσα στην ερημιά, στη θέση Ρέρεση.

«Ε, τι κάνεις εκεί, μπαρμπα-Λια; Δεν ντρέπεσαι;» φώναξαν δυο χωριάτισσες που περνούσαν στον δημόσιο δρόμο. Είχε τελειώσει η τελετή των εγκαινίων της γέφυρας, οι επίσημοι και ο κόσμος είχαν χωθεί βιαστικά στα αυτοκίνητα και θα 'χαν ήδη φτάσει ως τη Ναύπακτο, παρέες έπιναν τσίπουρα στο χάνι με τα βαλσαμωμένα αγρίμια, τριακόσια περίπου μέτρα μακριά, κι οι φωνές τους έφταναν βαριές και αγριεμένες.

Κατά τα άλλα, το δάσος είχε ξαναβρεί την ηρεμία του, και τα νερά του ποταμού κελάρυζαν αμέριμνα.

«Δεν ντρέπομαι», απάντησε ο ταχυδρόμος, χωρίς να γυρίσει προς το μέρος των γυναικών. Μεγαλοπρεπής, ατένιζε από την κορυφή του πανύψηλου γεφυριού τα βουνά, τα

πυκνά δάση και το βυζαντινό μοναστήρι της Βαρνάκοβας. «Δεν ντρέπομαι, ωρέ», ξαναφώναξε πιο δυνατά. «Τον κατουράω, τον κατουράω τον ποταμό. Τον εκδικιέμαι. Τώρα παίρνω το χάκι μου».

Έκανε το σταυρό του, τίναξε τρεις φορές τον πούτσο του, πισωπάτησε για ν' ανεβάσει το φερμουάρ του παντελονιού κι έπεσε από ψηλά στο ποτάμι. Πέρασε πολλή ώρα ώσπου να φτάσει κάτω και να τσακιστεί.

Γιατί σαν πουλί έμενε ακίνητος στον αέρα, μέχρι να σκάσει με γδούπο πάνω στα χοντρά, κάτασπρα βότσαλα. Οι γυναίκες έτρεξαν και σύρθηκαν στα χώματα ως την όχθη του ποταμιού.

Από το αυτί του ταχυδρόμου έρεε ένα αυλάκι αίμα και τα γαλάζια μάτια του ήταν ορθάνοιχτα.

«Σκάρτες δουλειές», είπε η μία γυναίκα. «Κάνανε τα εγκαινία προτού τελειώσει το έργο. Έπρεπε να 'χαν χτίσει και το στηθαίο».

«Σαράντα χρόνια να μοιράζει γράμματα σ' όλα τα χωριά, γλιτώνε κάθε μέρα από το ποτάμι και τον έφαγε στο τέλος το γεφύρι», ψιθύρισε η άλλη.

Έχωσε μετά το χέρι της μέσα στη δερμάτινη τσάντα κι έβγαλε ένα παμπάλαιο ταχυδρομικό κηρύκειο. Το περιεργάστηκε έκπληκτη κι ύστερα το 'βαλε στο στόμα.

Αντιλάλησε γύρω στον έρημο τόπο ήχος βραχνός από την καραμούζα.

Δημήτρης Μίγγας

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΟΒΑΤΕΣ

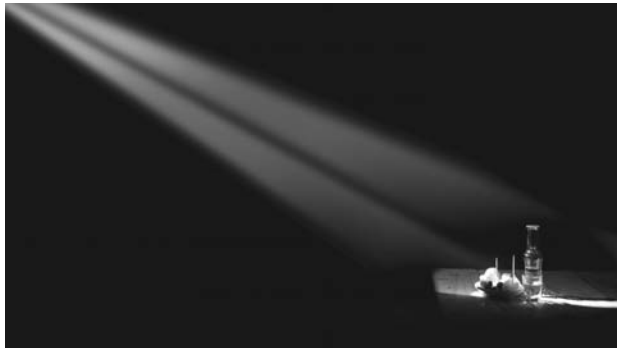
«Τα χρόνια τα παλιά, που λέτε, δεν υπήρχανε πλευόμενα. Περπατούσαν οι άνθρωποι πάνω στη θάλασσα κι έτσι πηγαινοέρχονταν από το ένα νησί στο άλλο. Σαν έφταναν στην ακροθαλασσιά, ζυγιάζονταν κι έπειτα μ' έναν πήδο πάταγαν στο πρώτο κύμα, ύστερα στην κορφή του άλλου κι απέ έφευγαν. Ζούσαν καλά, καλύτερα από μας.

»Ωσπου ένας ερωτοχτυπημένος Χωραΐτης νυχτώθηκε σε μια άκρη της θάλασσας – χειμώνα καιρό, χιονιά. Κρύωνε και, όταν αποκοιμήθηκε, τρύπωσε στ' όνειρο της κόρης που αγάπαγε στ' αντικρινό νησί. Όμως... αυτή τον είχε πια ξεχάσει και ντρεπόταν – δεν ήθελε να τη βλέπει μες στην αγκαλιά του άλλου. Άλλαξε η κοπελιά πλευρό για να κρυφτεί, μα ξύπνησε... Κι έπεσε, ο έρμος, απ' το όνειρο και βρέθηκε καταμεσής του πέλαγου, ανοιχτά από το φάρο της Αγια-Θαλασσινης. Κάθισε πάνω στα νερά ακούνητος και αμίλητος. Τον έβλεπαν από μακριά οι παραγαδιάρηδες και τονε περιπαίζανε, οι φίλοι κι οι δικοί γυρνάγανε αλλού το πρόσωπό τους. Η κοπελιά μετανιωμένη έπεφτε στο κρεβάτι της και παιδευότανε να μπει στα όνειρά του, να του πει ότι τον θέλει πάλι. Μα αυτός

δεν έκλεινε τα μάτια, επίτηδες για να μην τη βλέπει. Τον χτύπαγε το κύμα κι ο καιρός και μάτωνε. Εγέμισε πληγές το σώμα του, τα ρούχα μουσκεμένα, κόκκινα, κολλάγανε στο δέρμα· κοκκίνισε η θάλασσα. Μια νύχτα έγερνε το κορμί και...

»Βούλιαξε αγάλια αγάλια στα νερά και άλλος κανείς πια δεν τον είδε. Δεν ξαναπάτησε από τότε άλλος πάνω στα νερά. Κυλήσανε τα χρόνια γρήγορα, όπως το κύμα στο γιαλό, το 'να μετά το άλλο. Κι ήρθανε άνθρωποι που σκιάζονταν τα όνειρα κι έπειτα άλλοι, μίζεροι, που γύρισαν την πλάτη τους στη θάλασσα και ξέχασαν τους προγόνους μας, τους θαλασσοβάτες. Εχάθηκε η χάρη των νερών... Από ανάγκη τότε έμαθαν να φτιάχνουν βάρκες, γέφυρες κι ύστερα πλευόμενα μεγάλα και ταξίδεψαν με φόβο στην αρχή – σιγά σιγά ξεθάρρεψαν».

Από το μυθιστόρημα *Σπάνια χιονίζει στα νησιά*, Πόλις 2002

Αμάντα Μιχαλοπούλου

ΑΠΕΝΑΝΤΙ

Στον Άρη Μπερλή

«Στα μέσα Μαΐου, όταν ο καιρός ισορρόπησε για λίγες μέρες στη λεπτή γέφυρα που οδηγούσε στο βαθύ θέρος, πήγε ένα βράδυ στο σπίτι της Αϊρίν». Άφησα τον Ντέξτερ να κατευθύνεται στο σπίτι της Αϊρίν. Σήκωσα το βλέμμα από το *Χειμωνιάτικο όνειρο* του Σκοτ Φιτζέραλντ και θυμήθηκα το δικό μου όνειρο. Η γιαγιά μου, πεθαμένη από καιρό, καθόταν χθες βράδυ σταυροπόδι πάνω στο φέρετρό της στην όχθη ενός ποταμού και κάπνιζε. «Τι κάνεις εκεί;» ρώτησα. «Προσπαθώ να θυμηθώ πώς πάει το τραγούδι», μου είπε. Κι άρχισε να μουρμουρίζει ένα σκοπό που θυμόμουν από παιδί.

*Εις το περιβολάκι της λίμνης το νερό
κυλάει στ' αυλάκι και τρέχει καθαρό.*

*Μικρή σανίδα βάζει το ξυπνο παιδί
Γεφύρι ετοιμάζει τηδάει και τραγουδεί.*

Σηκώθηκε, έσβησε το τσιγάρο στο χώμα και κοίταξε αποδοκιμαστικά το φέρετρό της. «Δεν καταλαβαίνω γιατί βάζουν αυτές τις δαντέλες να κρέμονται στο πλάι. Τι σκοπό εξυπηρετεί». Μετά γύρισε σ' εμένα: «Τι στέκεσαι

σαν χάνος; Βάλε ένα χεράκι». Μου ζήτησε να στρέψουμε το φέρετρο κάθετα στη ροή του νερού. Χρειαζόταν μια γέφυρα για να περάσει απέναντι.

«Απέναντι πού;» ρώτησα όλο προσδοκία.
«Απέναντι».

Η δουλειά έγινε γρήγορα. Χωρίς τη γιαγιά το φέρετρο ήταν ελαφρύ.

«Ευτυχώς που δεν πήρατε μασίφ, ή κανένα από αυτά τα σκαλιστά πολύγωνα».

«Ναι», συμφώνησα. «Θα γλιστρούσε και δεν θα μπορούσαμε να το πιάσουμε από πουθενά».

Η γιαγιά έβαλε τα γέλια. Γελούσε με τα χέρια στην κοιλιά και τα γόνατα λυγισμένα, όπως όταν ζούσε. Στο τέλος την έπιασε και ο τσιγαρόβηχας.

«Δεν σου πέρασε ακόμη;»

«Τίποτα δεν περνάει», είπε η γιαγιά.

Ανέβηκε στο φέρετρό της και με τα χέρια ανοιχτά, για να κρατάει ισορροπία, πέρασε απέναντι.

Μιχάλης Μοδινός

ΓΕΦΥΡΩΣΗ

Η Τερέζα τα ανακάλεσε όλα τούτα –ή ίσως τα ανασυνέθεσε εκ των υστέρων– καθώς ο Ρόμπερτ οδηγούσε αργά, σαν να απολάμβανε τη θύελλα που ξεσπούσε πότε εδώ και πότε εκεί, μια καταιγίδα που έμοιαζε με χορό της διουσιακής φύσης, τα σύννεφα να ρηγματώνονται αλλάζοντας διαρκώς χρώμα και πρόσωπο, περιγελώντας την ως τότε υποτιθέμενη αυτάρκειά μου, μονολογούσε στο καφενείο του Αδάμαντα, όπου περιμέναμε μεσάνυχτα το πλοίο της επιστροφής στον Πειραιά στα μέσα Αυγούστου του '74. Τριγύρω, τα τυλιγμένα στην ομίχλη βουνά με έπνιγαν, συνέχισε, και ήθελα να πετάξω στην άγνωστη χώρα που κρυβόταν πέρα από τους αυχένες τους. Βουβές αστραπές τα αυλάκωναν. [...] Η θύελλα είχε κοπάσει πια και αντικατασταθεί από μια κουρτίνα απαλής ομοιόμορφης βροχής – σαν ξεψύχισμα, σκέφτηκε με ένα είδος παλιοκαιρισμένης ποιητικής διάθεσης η Τερέζα. Ο Ρόμπερτ οδήγησε προς το αεροδρόμιο. Πέρασαν αποθήκες και σιδερένιες κατασκευές πρόωρα γερασμένες και μια εγκαταλειμμένη, ζωσμένη από αγριόχορτα ατμομηχανή και μαγαζιά με κατεβασμένα ρολά. Είδαν κάτι μαύρους να χαζολογάνε μπροστά σ' ένα *Ντελικατέσεν*. Έναν

Ινδιάνο με πολύχρωμη κουβέρτα στους ώμους να παίζει φουσαρμόνικα καθισμένος στον περίβολο της παλιάς εκκλησίας των μεθοδιστών, που έμοιαζε προκατασκευασμένη, με τα σανίδια της ξεφτισμένα. Μιλούσαν ελάχιστα, σαν να γνώριζαν ήδη τα πάντα ο ένας για τον άλλο. Προσπέρασαν φαστφουντάδικα και βενζινάδικα και ο δρόμος γυάλιζε από τη βροχή σαν κασσίτερος, κι από τα χωράφια ανέβαιναν ατμοί. [...] Πέρασαν μια γέφυρα με τα ταραγμένα νερά του χαλικόστρωτου ρυακιού ν' αφρίζουν κάτω τους τη στιγμή που από το κασετόφωνο ανάβλυσε η φωνή του Έλβις στο «Bridge over Troubled Water», και η Τερέζα το εξέλαβε ως οιωνό – ως την επίλυση του αιώνιου προβλήματος της γεφύρωσης. Άρχισαν ν' ανηφορίζουν σε κάτι λόφους που η Τερέζα αγνοούσε ως τότε την ύπαρξή τους, ενώ έπεφτε το σούρουπο και στον καθρέφτη του αυτοκινήτου διέκρινε αίφνης τα φώτα του Γκρέιτ Φολλς ν' ανάβουν διστακτικά – μία ακόμη πόλη, μια οποιαδήποτε αμερικανική πόλη. Έπειτα στην πρώτη στροφή τα φώτα χάθηκαν και ο χώρος έπαψε να έχει σημασία.

Από το μυθιστόρημα *Άγρια Δύση*, Καστανιώτης 2013

Αλεξάνδρα Μπακονίκα

ΓΕΦΥΡΕΣ ΤΟ ΠΛΗΣΙΑΣΜΑ

«**Ο** άνδρας που θα έρθει σε λίγο είναι η τελευταία μου γνωριμία, μείνε ν' απολαύσεις το ειδύλλιο που αρχίζει να πλέκεται», με παρότρυνε. Τον περιμέναμε στην κουζίνα, όπου εκείνη έπλενε.

Αδιάφορη συνέχιζε να πλένει ακόμη κι όταν ήρθε ο άνδρας. Με γυρισμένη πλάτη τον μιλούσε, φορώντας κάτι τρισάθλιες παντόφλες κι ένα τριμμένο μπλουτζίν.

Απρόσμενες αντιδράσεις έφταναν κι από την πλευρά του: «Βρίσκω άσχημα, κοντά τα πόδια σου», της είπε, «ανέκαθεν ήσουν μικροκαμωμένη».

Την αισθάνθηκα που ταράχτηκε, αν και πολύ γρήγορα ξεπέρασε την προσβολή.

Μικροκαμωμένη κι εκ πρώτης όψεως ασήμαντη, μια χαρά τα είχε καταφέρει,

από αγάπες και ειδύλλια έβριθε η ζωή της. Όταν επιτέλους τελείωσε με το νεροχύτη έφερε σοκολατάκια.

Καθένα που άνοιγε, έτρωγε λίγο, κι από το ίδιο σημείο του έδινε να δαγκάσει.

Άνοιγε γέφυρες πλησιάσματος. Η κατάσταση περνούσε στα χέρια της. Με τα σοκολατάκια και τα δαγκάματα τον είχε ερεθίσει.

Μεταμορφωμένος της χαμογελούσε και στριφογύριζε με έξαψη.

Από εκεί και πέρα άρχιζε το ειδύλλιο κι έπρεπε να φύγω.

Ηρώ Νικοπούλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΜΕΝΗ ΑΠΟ ΚΟΔΑΚ ΤΟΥ ΟΓΔΟΝΤΑ

Να εδώ γέφυρα κάνω σε άμμο που αχνίζει καλοκαιρινή Κόκκινο μπλουζάκι ψηλά που καρμίνιο τώρα βαθύ και τόξο ο κόμπος του αφαλού λώρος του ήλιου καθρέφτης Με πάλι πατούσες τις παλάμες στη σειρά παράξενο ωμέγα του κορμιού παλαικό ρολόι

Γέφυρα αφίδας χωρίς δραματικά ποταμόπλοια σταθμούς και διελεύσεις Χαμηλοί μόνο άνεμοι ψιθυριστοί χρόνων που κύλησαν στροβιλισμοί θυσάνων και βλέμματα αρθρική νοσταλγικές της λυγρόκορμης καμάρας αντηρίδες

Έλενα Νούσια

ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ, ΗΜΟΥΝ ΟΜΩΣ

Το κτύπημα στην πόρτα ήταν επίμονο, και άνοιξα. Ένας άντρας φάνηκε στο άνοιγμα, πάρα πολύ κοντά μου, που αμέσως «Ποια είσαι;» με ρώτησε. Προσπάθησα να σκεφτώ, και μετά «Δεν είμαι», του απάντησα. «Δεν είμαι. Ήμουν όμως». «Πρέπει να σε πάρω», επέμεινε ο άντρας. «Πρέπει να σε πάρω μαζί μου. Και δεν γίνεται ν' αφήσω εδώ αυτήν που είσαι». «Κι όμως, δεν είμαι. Ήμουν μόνο», απάντησα ξανά.

Μετά βρέθηκα στο δρόμο. Ήταν νύχτα. Νύχτα Πρωτοχρονιάς. Μπροστά μου βάδιζε ένας πελώριος άγγελος. Πίσω μου βάδιζε επίσης κάποιος, αλλά δεν ήξερα να πω ποιος, γιατί δεν μπορούσα να γυρίσω να δω. Κάτω μακριά λαμπύριζε η πόλη, με τα βεγγαλικά του νέου έτους ν' αναβοσβήνουν από πάνω της πολύχρωμα. Περνούσαμε ένα γεφύρι ελαφριάς κατασκευής. Πάσχιζα απεγνωσμένα να δω ποιος με ακολουθούσε, δίχως να το μπορώ. Ξαφνικά, ο άντρας που είχε έρθει να με πάρει βρέθηκε να βαδίζει δίπλα μου και: «Εκείνη που είσαι σε ακολουθεί», είπε.

*Το θέατρο των κουρελιών και άλλες ιστορίες,
Υψίλον 2000*

Γιώργος Ξενάριος

Τι εννοείς; Να δέσουμε τα πτώματα με σκοινιά, στέρεα, όπου χρειαστεί να προσθέσουμε και μερικά κόκαλα, να πατήσουμε πάνω τους και σε λίγο ο Μελαίνιμονας δεν θα 'ναι πια εμπόδιο στην πορεία μας. Μέρα ή βράδυ; Νύχτα, για να γλυκάνει το κακό.

Ο Γρηγόριος είπε να μαζέψουν τους πεθαμένους, να τους τυλίξουν με τους ίδιους μουσαμάδες που λίγες μέρες πριν χρησίμευαν για να τους προφυλάσσουν από τη βροχή και το κρύο –κίτρινοι, φανταχτεροί μες στο σκοτάδι–, να τους δέσουν σφιχτά μεταξύ τους με χοντρά σκοινιά. Ο Αντώνης, ο αλιέας, θα περνούσε απέναντι –ο μόνος που θα βρεχόταν–, θα 'δενε την άκρη του σκοινιού σε πάσσαλο, κι έτσι θα σχηματιζόταν γέφυρα (Νεκρογέφυρα, είπε κάποιος σαρκαστικά), για να διαβούν οι υπόλοιποι απέναντι. [...] Το μετέωρο πόδι του Γερασιμάκη το έβλεπαν όλοι –ή σχεδόν όλοι– οι πρώην κάτοικοι των Αλυκών. Και το έβλεπαν, επειδή ήταν ο πρώτος που θα δοκίμαζε να περάσει απέναντι. Το μικρό του δέμας ήταν αρκετό για να θεωρηθεί ο καταλληλότερος. Έτσι, τώρα, στο φως των πυρσών που είχαν ανάψει οι Μέτοικοι –βεβαίως το πέραςμα θα γινόταν νύχτα–, το μικρό ποδαράκι του νάνου είχε τραβήξει όλα τα βλέμματα. Το μικρό εκείνο ποδα-

ράκι είχε γίνει μεμιάς το κέντρο της Ιστορίας. [...] Κι έτσι όπως έφευγαν, ταξίδευαν τα νεκρά σώματα, τμήματα της σωτήριας γέφυρας, σε κίνηση που σίγουρα οφειλόταν σε τοπική ανάδευση του νερού, το πτώμα που ο Ιάκωβος αποκάλεσε πατέρα τού φάνηκε σαν να λυγίζει ελαφρά τον αγκώνα μες στο μαύρο ρούχο του και με την παλάμη του να κάνει μια απαλή κίνηση αποχαιρετισμού.

Από το μυθιστόρημα *Στην άκρη του κόσμου*, Κέδρος 2011

Μάκης Πανώριος

Δεν κατάλαβε πότε έφτασε στο αρχαίο ποτάμι. Στάθηκε στην όχθη του και κοίταξε το σκοτεινό νερό. Δεν φυσούσε, δεν έκανε κρύο, δεν έκανε ζέστη. Και ξαφνικά είχε την αίσθηση ότι ο αρχαίος ποταμός χυνόταν μέσα του κι έτσι ανέβηκε στη γέφυρα να περάσει απέναντι. Όταν, όμως, έφτασε στη μέση της, στάθηκε, ακούμπησε στο πέτρινο παραπέτο και κοίταξε κάτω το μουγγό νερό. Κι ύστερα κοίταξε πέρα την Πόλη. Είδε μια συμπαγή σκοτεινιά και δεν ήταν βέβαιος αν έβλεπε αυτό που νόμιζε πως έβλεπε. Πίσω απ' αυτή την απροσδιόριστη, θολή τοιχογραφία υψώνονταν βουνοκορφές και

μετά ο ανύπαρχος ουρανός. Συνέχισε, ωστόσο, να κοιτάζει, κι επειδή τα μάτια του είχαν συνηθίσει στο σκοτάδι, άρχισε τώρα να βλέπει σαν μοναδικό απομεινάρια από το όνειρο που έζησε κάποτε στην Πόλη έναν πανύψηλο πύργο που κυριαρχούσε πάνω απ' όλα τα κτίρια. Απ' την κορυφή του τον αποχαιρετούσε ένα μικρό φως. Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε το Ωρολόγιον του Εθνικού Αστεροσκοπείου. Νύχτα – και με τον τελευταίο του χτύπο το φως του μακρινού πύργου έσβησε, και τότε του φάνηκε πως το σκοτάδι πύκνωσε ακόμη περισσότερο.

«Σαν να μην έζησα εκεί πέρα ποτέ», σκέφτηκε ο Αλέξανδρος. «Φεύγω, λοιπόν».

Και κατεβαίνοντας από τη γέφυρα, χάθηκε μέσα στη νύχτα, με τη μνήμη εκείνου του τελευταίου φωτός να σβήνει ολοένα και περισσότερο μέσα του. Λίγο πριν φτάσει στο Σταθμό, σταμάτησε πάλι να ρίξει μια τελευταία ματιά πίσω του. Ίσως ήθελε να επιβεβαιώσει το σκοτάδι που κάλυπτε την αναχώρησή του... και το κενό που διαδέχόταν την απώλειά του. «Όχι», είπε. «Παρελθέτω απ' έμου τὸ ποτήριον τούτο». Κι έφυγε. Σχεδόν κυνηγημένος από μια άχρηστη μνήμη.

Από το μυθιστόρημα *Η Σιωπή στο τέλος του δρόμου*, Οξύ 2010

Αθηνά Παπαδάκη

ΟΙ ΓΕΦΥΡΕΣ ΤΟΥ ΕΥΦΡΑΤΗ

Συρία. Φτάνουμε από την Παλμύρα στην πόλη Dayr al-Zawr, κοντά στα σύνορα με το Ιράκ. Εδώ μου προσφέρονται ένα ζευγάρι σκουλαρίκια, αγορασμένα από κατάστημα της περιοχής. Δώρο έρωτα, μα και πρώτης επαφής με τον Ευφράτη, λατρεύτηκε σαν θεός. Το απόγευμα μικρός περίπατος μας οδηγεί σε γέφυρα. Τη διασχίζουμε και φτάνουμε στα αρχαία νερά. Ντόπιοι περπατούν στο στέreo πέρασμα, η υδάτινη ροή ενσωματωμένη στην καθημερινότητά τους. Όμως εμείς, διασχίζοντας τη δίοδο, αντικρίζουμε λόγω της ασταμάτητης κίνησης νέο το ποτάμι, αλλά ταυτοχρόνως και αρχέγονο με τους μυθικούς κυματισμούς. Κατεβαίνουμε στην αποβάθρα και μπαίνουμε στο καράβι, αν και μικρό πλέει στην αστεϊρευτή επιφάνεια διαρκώς. Η βόλτα των εξήντα λεπτών οδηγεί τη φαντασία στα γειτονικά, ηρωικά εδάφη της Μεσοποταμίας. Το ίδιο νερό, ανακατωμένο με χώμα, μετατρέποταν σε πηλό και με τη βοήθεια της φωτιάς ψηνόταν σε σχήματα πινακίδων, όπου χαραζόταν η σφηνοειδής γραφή. Το αλησμόνητο *Έπος του Γκιλγκαμές*, παλιότερο της *Ιλιάδας*.

Το επόμενο πρωί στο τρένο για την Alero. Το ταξίδι ακολουθεί παράλληλη διαδρομή. Ο συρμός δίπλα στον Ευφράτη ν' αγγίζει στο πλάι την άλλη ακτή, θέαμα μοναδικό, όταν κάποια στιγμή στενεύει και κυλάει κοντά σε ψηλά βράχια, τα οποία περιορίζουν το πλάτος του σε διαστάσεις λουρίδας. Από το άνοιγμα του μπροστινού καθίσματος γυναικείο χέρι με φιλεύει γλυκά, αρχαίος δρόμος, κατευθύνεται στην ανθρώπινη επικοινωνία. Η Νύμφη της πλωτής αφθονίας, με κόσμιο μειδίαμα, υποδέχεται εμάς τους ξένους.

Γέφυρα, λέξη ομηρική με ποικίλες εκδοχές σήμερα. Από τη Συρία κρατώ αρκετές συναισθηματικές ζεύξεις. Ενδεικτικά, την ανακάλυψη της ακατάσχετης ενέργειας, πηγάζει από την Τουρκία και εκβάλλει στον Περσικό κόλπο, τους μαλαματένιους κρίκους και την ευπρεπή προσφορά της Ασιάτισσας. Και όμως θα αναφερθώ στο «αγεφύρωτο», που το εκπροσωπεί ο σύγχρονος εμφύλιος, καθώς δεν παρατηρείται σημείο συνάντησης των αντιπάλων. Η διαπόρευση προς την ειρήνη τόσο μακριά, ούτε καν διακρίνεται.

Φεβρουάριος 2014

Αριστέα Παπαλεξάνδρου

ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ

Από το κάτω πάτωμα
Με θέα προς τη γέφυρα των
ξεχασμένων
Άχρωμο σκηνικό και παρ' ολίγο ανύπαρκτο
Το σώζει η ομίχλη γι' αυτό μη σκας
Στο μέλλον που μπορώ να δω
τη γέφυρα δεν θα περάσεις
Θα σε θυμούνται στο παρόν της
εικοσαετίας
Για το μετά, προβλέψεις και χρησμούς δεν
εγγυώμαι
Άλλοι θ' αποφασίσουν για το πέρασμα
Εγώ από το δάπεδο της αποκάλυψης
γνέφω τα γεγραμμένα
Αυτά μου τρέμουν πως συμφωνούν
Και γίνονται μέσα στο χρόνο περασμένα
Λοιπόν να μην ανησυχείς για το παρόν
Απόλυτη απ' το κενό ακινησία
Ελεύθερη από πλευράς σκοπού
για την επόμενη δεκαετία

Από τη συλλογή *Άλλοτε αλλού*, Νεφέλη 2004

Γιάννης Η. Παππάς

Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ ΠΟΛΗ

Πόλη των νερών.
Πόλη μου στοιχειωμένη, στα νερά
της μνήμης.
Χτισμένη πάνω σε αρχαία σώματα.
Βλέπω πάνω στο γεφύρι ένα πλήθος,
τόσο πολλοί.
Δεν είχα φανταστεί ότι ο θάνατος είχε
τόσο πολλούς ξεκάνει.
Στέναζαν από το βάρος του θανάτου.
Γλυκιά η ζωή κι ο θάνατος μαυρίλα.
Είδα γνωστούς και συγγενείς.
Τον παππού μου είδα που δεν γνώρισα,
να 'χει στην πλάτη του κρεμασμένο
τον γκρα
γυρίζοντας απ' το κυνήγι.
Και ο άλλος μου παππούς
να πηγαίνει ψέλνοντας μπροστά.
Μετά ένας ένας έπεφταν απ' την
ψηλή καμάρα.
Δεν ξέρω τίποτα.
Ήμουνα εκεί. Δεν ήμουνα, τα μάτια μου

δεν μπορούν πια να διακρίνουν.
Τώρα που φτάσαμε στα μισά το μαύρο
ξεχωρίζει.

Από τη συλλογή *Το ανεκτίμητο τίποτα*,
Μεταίχμιο 2008

Σωτήρης Παστάκας

Ο ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Στον Γιώργο Μίχο

Ξετυλίγω τη ζελατίνα
του τρίτου πακέτου της ημέρας
κι αναπολώ τους ένδοξους
πεσόντες επί της ταμπακέρας.
Τον Χάκα, τον Καρούζο,
τον Γκόρπα. Βγάζω
από το σελοφάν
το τρίτο πακέτο σιγαρέτων
όπως βγάζουν τα παπούτσια τους,
πριν πέσουν στο κενό,
οι περισσότεροι από τους αυτοκτόνους.
Ο Σφηνιάς το έκανε
από τον έκτο,

από τον εικοστό πέμπτο
ο Πουλαντζάς,
οι δύο από τους τρεις
ένδοξοι πεσόντες
από την αντίθετη πλευρά
του Golden Gate,
για να μη βλέπουν
τα φώτα της πόλης.
Φίλοι ψυχαναλυτές ακόμη
δεν με έπεισαν για το πλήθος
που έπεσε βγάζοντας τα παπούτσια του.
Άλλοι μου είπαν πως το κάνουν
για να επιβραδύνουν την πτώση τους.
Άλλοι, γιατί ενδόμυχα πιστεύουν
πως οι άνθρωποι δίχως παπούτσια
είναι πουλιά και μπορούν να πετάξουν.
Να πετάξουν
εκείνη την ύστερη στιγμή,
αν τύχει και το μετανιώσουν,
αν δουν πως ο θάνατος είναι αόμματος
και δεν έχει μάτια για κανέναν.
Όσοι μες στην υστερία τους
και το ναρκισσισμό τους πίστευαν
πως ο θάνατος θα έχει τα μάτια
της γκόμενας και βασιτιούνται

τελευταία στιγμή απ' το περβάζι,
αναστέλλοντας το ένδοξο πένθος τους.
Κάθε βράδυ που γυρίζω απ' τη δουλειά
σκύβω να λύσω τα κορδόνια μου,
εκφωνώντας σιωπηλά τον επικήδειο
της Σήμερον.

Μανόλης Πρατικάκης

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΜΥΡΤΟΥ

Όπου έφτανε το μάτι μας κανένα ληξιπρόθεσμο. Οι φράχτες που χρησίμευαν για σύνορα ανέδιναν μια γοητεία και μια πρόκληση. Δίνοντάς μας τη χαρά να τους παραβιάζουμε. Λες και σπούσαμε μικρούς όρκους, θεσμούς που υφαίνανε με τόσο κόπο οι απέραντες γενιές των μεγάλων. Σκαρφαλωμένοι σε γκρεμούς με τα ελαφίσια ανυπότακτα μάτια μας, περνούσαμε από έκπληξη σε έκπληξη, όντας κι εμείς μέρος της έκπληξης. Τα χέρια των φίλων δεν διέφεραν από τα δικτυωτά κλαδιά των δέντρων κι αυτά των κοριτσιών από τα ανθισμένα μέλη μιας ντροπαλής βερικοκιάς που έπαιρνε μόλις να ροδίζει. Μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο πλάνο,

έτσι όπως ήταν βυθισμένο στο μυστήριο του ήλιου και του σκοταδιού.

Κάθε επιμήκης φράκτης ακτινοβολούσε μια μακριά μυθική χαίτη αλόγων σε ώρα καλπασμού που μας καλούσε στην ευκάλυπτη ράχη της. Στις Κουτσούρες η μεγάλη «Τουρκική» καμάρα, τρίσωμη και τρίφθαλη, γυάλιζε στο νου μας σα μαρμαρωμένος ο καλπασμός αν και τ' άλογα είχαν ήδη μερικούς αιώνες διαβεί.

(Αριστούργημα αρχιτεκτονικής λιτότητας. Συνδυασμός του περιορισμένου με το απεριόριστο. Της ταπεινής υπόκλισης και πειθαρχίας του τεχνίτη και του λιθοξόου, με το παράφορο τίναγμα σε τοξωτές καμπύλες αναπεπταμένου κάλλους. Με το αμίμητο, δωρικό σχεδόν, άλμα της να δαμάζει τον θυμωμένο ποταμό. Όταν δεν είχε νερά, πεισματικά παρέμενε εκεί το υπέροχο ομοίωμά της.)

Ένα λαμπερό εκμαγείο της ανθρώπινης χάρης κι εφευρετικότητας, γεφυρώνοντας το πεπαλαιωμένο με το διαρκώς έκπληκτο. Σταματημένο κι όμως τριποδίζοντας, ανάγλυφο μες στους αιώνες.

Λες από τις τόσο πολλές πέτρες βγήκαν αυτά τα φτερά. Από τόσες σπίθες σφυριών στα λιθάρια αυτά τα πέταλα.

Λιάνα Σακελλίου

ΠΑΙΔΙΟΘΕΝ

Σκεφτείτε το σώμα σαν βέλος που σχίζει τον αέρα
Σ' ένα προαύλιο, γυμναστικές επιδείξεις
–κατακόρυφο, κορδέλα, στεφάνι και
λάστιχο–
το σώμα με τις παλάμες και τα χέρια
ανοιχτά
μια σύντομη επίκληση στα ουράνια
για να επιστρέψει ανάστροφα
στη γη όπου ανήκει
φτιάχνοντας γέφυρα.

Σκεφτείτε τον αυχένα
το θώρακα προτεταμένο
τις διατάσεις της οσφύος, της λεκάνης
την έλξη των ιστών
το ασκημένο σώμα, τόξο επίγειο
ν' αθροίζει ένα άλλο χρώμα
που λησμονούμε για χρόνια –
δυσεξίτηλο.

Ζωή Σαμαρά

ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Άργησε ν' αρχίσει
Αρχισε

— Γέφυρα τα χέρια μας
σαν τελικά πάμε ν' αγκαλιαστούμε

Παύση
Μη συνεχίζετε

— Εσύ εγώ Ο κόσμος γύρω φεύγει
στην άλλη όχθη
στο κέντρο εσύ μόνος
κι εγώ;

Γέφυρα πάνω από ποτάμι
Ποντίφικας το κενό
πιο μεγάλο
απ' την καρδιά μου
πιο μικρό
απ' τις επιθυμίες μου

Παύση
Γιατί;
Ναι, όχι. Γιατί;

Χρήστος Σαμουηλίδης

ΓΕΦΥΡΕΣ

Από τη μαύρη νύχτα στο χρυσό πρωί
Από το μίσος στην αγάπη
Από το πλάνο ψέμα στις αλήθειες
την πηγή
Απλώνονται οι ματωμένες γέφυρες

Απ' τον πικρόν ιδρώτα στη γλυκιά
δικαιοσύνη
Απ' τη θυσία στην ελευθεριά
Απ' τον ατέλειωτο οδυρμό στο μέγα θάμα
Απλώνονται οι ματωμένες γέφυρες

Μπήκα στο περιβόλι και κλαδεύω φως
Από την ευφορία σας
Ανοιχτήκα στη θάλασσα
Κι από το γέλιο σας μαζεύω χρώματα
Ανέβηκα στα όρη
Κι από τα πλούτη σας στολίζετ' η ψυχή μου

Αυτό το ένδυμα της ευφροσύνης μου 'ρχεται φαρδύ
Δεν άξιζα μια τέτοια ευτυχία.

Από τη συλλογή *Αμφιλύκη*, 1959 (με τίτλο «Χαιρετισμός»),
τώρα στο *Απαντα τα ποιήματα*, Παρασκήνιο 2009

Σωτήρης Σαράκης

Η ΓΕΦΥΡΑ

Καμιά φορά μια μέσης ηλικίας κυρία απ' την επαρχία
ή ίσως απ' τον Πόντο ή τη Χιμάρα
τα βάσανά της δείχνουνε σημάδια του καιρού
σας πλησιάζει και ρωτάει με χαμηλή φωνή
πού είναι η στάση *Γέφυρα* κι εσείς
της απαντάτε πρόθυμα
της δείχνετε και τη διαδρομή ως τη
Γέφυρα

με λίγο αγχωτικές κινήσεις των χεριών
να καταλάβει σίγουρα, να μη δυσκολευτεί
και δε σκεφτήκατε ποτέ
μήπως και η κυρία φτάνοντας εκεί
ψάχνει να δει κάνα γιοφύρι
κάνα γιοφύρι ανάμεσα στις πολυκατοικίες
και δε ρωτήσατε ποτέ κανέναν
γιατί τη λένε Γέφυρα τη στάση·

αν είχατε ρωτήσει
μπορεί θαυμάσια οι δαιδαλώδεις δρόμοι αυτής της πόλης
να σας είχαν οδηγήσει
σ' έναν ατόφιο Γκάγκαρο από πολλές γενιές

και τότε θα μαθαίνατε κι εσείς
πως κάποτε η Αθήνα που πατάτε
ήταν γεμάτη ρέματα, χειμάρρους
φιθυριστά ρυάκια
τρεχούμενα νερά, αλλού πολλά,
αλλού λίγα
όλον το χρόνο ή μόνο το χειμώνα,
πάντως
ολάνοιχτοι οι δρόμοι των νερών σ' αυτές
τις κατηφόρες
δρόμοι που φέρναν τα νερά στη θάλασσα
και τώρα
φέρνουν τα τροχοφόρα γύρω γύρω
αργά, για να μας βασανίζουν
αν είχατε ρωτήσει
έκπληκτοι ίσως διαπιστώνατε πως άλλοτε
δε συνωθούνταν τα νερά σε δύσκολες
καθόδους
η κυκλοφορία διεξαγόταν ομαλώς, αφού
δεν ήταν μόνο οι γνωστές σας λεωφόροι
δεν ήταν μόνο ο Ιλισός, ο Κηφισός
ο Ηριδανός
διάσημα ποτάμια
είναι κι αυτά τ' ανώνυμα σχεδόν, αυτά

που οι ενταφιαστές τους δεν
καταδεχτήκαν ούτε καν
να βάλουνε το ταπεινό –κάποτε αστείο–
τους όνομα στην πλάκα που τα σκέπασε
έτσι βλέπεις: «οδός Μεσολογγίου»
και το πολύ να πάει ο νους σου
στην έξοδο των πολιορκημένων
ανθρώπων – πού να σκέπτεσαι νερά
κι όταν διαβάξεις «Εκφαντίδου» δεν
παραξενεύεσαι
που πάει το ρεύμα των αυτοκινήτων προς
τα πάνω
κι αν μπεις στη Βαλτινών δεν απορείς
πώς άνθρωποι από τέλματα και βάλτους
δε σεβαστήκαν το τρεχούμενο νερό, πώς
δέχτηκαν
σκεπάζοντάς το να τιμήσουν την
καταγωγή τους [...]

Από τη συλλογή *Αγγειογραφία*, 2000

Αγγελική Σιδηρά

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΩΝ ΣΤΕΝΑΓΜΩΝ

Ίσως γιατί δεν φιληθήκαμε εκεί.
Ίσως για κείνο το αγίνωτο
αγκάλιασμα
ραγίζει η φωνή του γονδολιέρη
γι' αυτό θολώνουν σαν τα στάσιμα νερά
τα βλέμματα του θανατοποινίτη
βραίνουμε τα ύστατα βήματά του
γδούποι αόρατοι ταραζοντας τη γέφυρα.

Ίσως αν με φιλούσες τότε
όλα να 'ταν διαφορετικά
κι ο θάνατος που κηλιδώνει αμείλικτα
το θλιβερό τοπίο
ν' αποτραβιόταν μαγικά
παραχωρώντας στη ζωή
όλη την ομορφιά της.

Αντώνης Δ. Σκιαθάς

ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ

Η θάλασσα απέραντη,
Χανοίγει μυστικά περάσματα
στους πρώτους χρόνους του γεφυροποιού
Λεονάρντο.

Τότε που τα κουπιά έλεγαν αλήθειες
και τώρα που τα διαβατήρια λένε ψέματα.

Το ναυάγιο ποτέ δεν ήταν η λύση.
Συνήθως όλοι μιλούν για το ταξίδι,
μα κανείς για την ανάσα των νερών
καθώς γίνονται σύννεφα.

Οι πιο γενναίοι έφυγαν με τα νερά,
όπως ο Ιησούς στο σταυρό με τους
δυο πιο σημαντικούς της ιστορίας του.

Οι άλλοι, κάτι νοικοκυραίοι ψαράδες
και μερικοί
τυπολάτρες φαροφύλακες, δοσμένοι
στο καθήκον των βεγγαλικών,
έμειναν στις άκριες της χερσονήσου
κουρέλια,

να μαζεύουν τα κορμιά όσων τόλμησαν
το κάλλος να φιλέψουν.

Με την ελπίδα της άλλης ζωής.

Δεν θα καταφέρουν ποτέ να μάθουν
τις αλήθειες για τη μετρημένη ζωή
που τους στόλισαν, στη γέννα,
η μάνα με τις μοίρες της γειτονιάς.

Άλλωστε και στην επόμενη, με τα ίδια
βιώματα θα τρυγήσουμε το άρρητο
της πλάσης, εμείς οι απόγονοι του
Λεονάρντο ντα Βίντσι.

Μα και η θάλασσα
πάντα ρητή, με τον ίδιο τρόπο θα κλώθει
ναύλους τριγύρω στο Καρπάθιο.
Οι παλίρροιας θα συνεχίσουν
μέχρι να αναγνωρίσουμε προγόνους,
αλλόκοτα αγενείς,
που έμειναν πιστοί στις γυμνόλαιμες
πλαγιές,
της Αστυπαλιάς, της Τήλου, της Κύθνου
και των λοιπών περιουσιών
της Γαληνότατης Πατρίδας,

που καταμετρούν πνιγμένους
και αριθμούν ναυάγια.

Προσκυνημένη και αυτή η διαδρομή, στη
γέφυρα του Ελλησπόντου
με τα αηδόνια σε πυθαγόρεια σιωπή
καθώς μυήθηκαν χιλιάδες πρωινά, στο
λιτό που θα διαβεί τούτο τον αιώνα,

γράφοντας
στο χιόνι νότες του νόστου της πρώτης
πνοής του αγέρα.

Ευγενία, 2014

Αλέξης Σταμάτης

Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Παρασκευή 28 Οκτωβρίου 2004

Η γέφυρα του Μπρούκλιν εκείνη τη
Νύχτα της Παρασκευής 28ης Οκτω-
βρίου 2004 έμοιαζε μ' ένα σκοτεινό δίχτυ
που κάποια σύγχρονη Γυναίκα Αράχνη
είχε βυθίσει στην επιφάνεια του κόσμου,
για να συλλέξει ό,τι πιο αντιπροσωπευ-
τικό από την ομορφιά και την ασχήμια
αυτού του πλανήτη. Έμπαινε στο νησί
του Μανχάτταν, στην πρωτεύουσα του
κόσμου, αυτής της γυάλινης κιβωτού του
μεταμοντέρνου χρόνου, με τα οκτώ εκα-
τομμύρια ψυχές της να στοιβάζονται στην
πρύμνη, στην πλώρη και στ' αμπάρια.
Καθώς η Μάστανγκ διέσχισε την αέρινη
σήραγγα κι έβλεπε τα ατσαλένια σκιοιιά
που τη συγκρατούσαν –βαριά και περή-
φανα, λαδωμένα με προορισμό, λες κι
ήταν δεμένα σε κάποιο καμάκι που κά-
ποιος τεχνοκράτης Άχαμπ ήταν έτοιμος

να καρφώσει στον αόρατο Μόμπυ-Ντικ
του Χάτσον Ρίβερ– ένωθε την πραγματι-
κότητα να μεταμορφώνεται, να διαλύεται
και να ανασυγκροτείται σε μια χορδή μιας
φανταστικής κιθάρας που μια μυστηριώ-
δης δύναμη κρατούσε τεντωμένη, ορίζον-
τας ένα χρόνο κίβδηλο, ένα μεταμφιε-
σμένο παρόν, απ' όπου όφειλε να απο-
δράσει οριστικά.

Παρόλο που η κυματιστή κορυφογραμμή
των ουρανοξυστών, έτσι όπως την αντί-
κριζε πλησιάζοντας στο τέρμα της γέφυ-
ρας, έμοιαζε με τις απολήξεις μουσικών
συμβόλων σ' ένα φανταστικό πεντάγραμ-
μο, ωστόσο ήταν εκείνος που έγραφε ακό-
μα την παρτιτούρα. Ο συνθέτης ήταν ο
ίδιος. Δημιουργούσε στο χώρο και το χρό-
νο. Μόνο που, αντί για νότες, χρησιμο-
ποιούσε λέξεις, έννοιες, συναισθήματα.
Ύφαινε την ίδια του την πλοκή. Συνέθετε
την αμερικάνικη του φούγκα.

*Από το μυθιστόρημα Αμερικάνικη φούγκα,
Καστανιώτης 2006*

Κώστας Στεργιόπουλος

Η ΣΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ

Δεν το 'νιωσα που οι γέφυρες είχαν κοπεί.
Τα πόδια μας αδιάκοπα πατούν στο
τώρα.

Όπου περνάμε, όπου πατάμε,
η γη βουλιάζει, μόλις σηκώσουμε
ξανά το πόδι μας για το άλλο βήμα.

Προχωρούμε, αφήνοντας πίσω ερείπια
και πτώματα.

Κι είναι ό,τι μένει πια μια ηχώ μες
στην ανάμνηση,
που όσο μακραίνει αλλάζει ήχο
κι αντίλαλο,
ωστόσο παύει κάποτε κι αυτή
ν' ακούγεται.

(Καμιά φορά γυρνώ στα ίδια μέρη,
κι είναι σα να περνώ μέσα από δάση
ή σάμπως να ζητάω ψυχές στον Άδη.)

Από τη συλλογή *Η σκιά και το φως*, 1960

Γιάννης Δ. Στεφανάκης

ΓΕΦΥΡ' ΑΝΟΙΞΕΩΣ ΚΙ Ο ΕΡΩΤΑΣ

Έτσι όπως έφευγες
γραμμή τεθλασμένη
στου νου τους διαδρόμους
πίσω σου αφήνες άδειο ταβάνι
και την υγρασία του ουρανού
που πεισματικά έμπαινε
από τις γρίλιες μέχρι τις αρθρώσεις
με το παράπονο της γάτας σαν κραυγή

άνοιξη βλέπεις
νεραντζιάς γραμμή στην ασφαλτο
και των ανθών η μυρωδιά επιτάφιο θυμίζει
έτσι όπως έφευγες
για του καναπέ τη θαλπωρή
μαζί σου πήρες τη σιωπή
τα μυστικά της νύχτας

κι εγώ που σ' έψαχνα
στο κορμί σου γέφυρες πόνου κι ηδονής
αέναιες διαδρομές να σου χαράξω
έμεινα στο βυθό
κλωστή τεντωμένη·

στο βυθό έμεινα της σκέψης σαν κουτάβι

φεύγεις κι εγώ
παραπονάκι και βραχνάς
της μέρας όλη μέρα
μέσα στη νύκτα έφερα
κείνο το χέρι ανορθόγραφο
πεινάω· κοίταξέ με

τις γαμημένες τύψεις
αν δώσεις το ευρώ
κι αν δεν το δώσεις

το χρώμα στο τελάρο που δεν βγαίνει
κι η λέξη που γαργάρα θέλει για να βγει

τις ειδήσεις στο ραδιόφωνο πέφτοντας
στο κενό

και κείνο το «γυφτάκι σ' αγαπάω»
με μαύρο κόκκινο
κοντά σε δρόμους και στενά
σε τζάμια μαγαζιών ξενοικιαστων
τις γέφυρες ενώνουν

Τι ωραία που κοιμάσαι
μες στα σκεπάσματά σου
ή, δεν κοιμάσαι;

Κλαίτη Σωτηριάδου

ΜΝΗΜΗ ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΓΚΑΡΣΙΑ ΜΑΡΚΕΣ

Κι όμως, από το τι είναι στο τι μπορεί να είναι, περνάς μια γέφυρα που σε πάει, ούτε λίγο ούτε πολύ, από την Κόλαση στον Παράδεισο. Και το πιο παράξενο: έναν Παράδεισο φτιαγμένο από τα ίδια υλικά που είναι φτιαγμένη ακριβώς και η Κόλαση.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ «Πρώτα-πρώτα», *Ανοιχτά Χαρτιά*

Όλα ξεκίνησαν μ' ένα βιβλίο, μια ιστορία σε ξένη γλώσσα το 1975. Ο αφηγητής απευθυνόταν στους άπιστους όλου του κόσμου και μιλούσε για μια μητέρα, για μια Μεγάλη Μητέρα. Μιλούσε για μια κηδεία κι έναν πρωτοφανή ξεσηκωμό. Όμως το σκωπτικό ύφος, οι ατέλειωτες, απίστευτες υπερβολές μου θύμισαν ένα αγαπημένο κείμενο, το «Modest Proposal»* του Τζόνναθαν Σουίφτ. Με συνεπήρε, γέλασα και σκέφτηκα τα δικά μας τραγελαφικά, θέλησα να το κάνω ολοδικό μου και το μετέφρασα.

Κι ύστερα γνώρισα το συγγραφέα. Αυτός μου έδωσε τα βιβλία του, με μετέφερε σ' έναν άλλο, ολοκαίνουριο, γενναίο κόσμο, μαζί του πέρασα τον Ατλαντικό και βρέθηκα στη χώρα του. Εκεί ήταν ο έρωτας κι ο θάνατος, ήταν τα βαγιενάτα, τα μπολέρο, οι κούμπιες, η χαρά της ζωής και

η πιο απεριγράπτη μιζέρια, τα ορμητικά, βουερά ποτάμια, τα οροπέδια και οι μπανανοφυτείες, ο Ελδοράδο και τα άγνωστα βότανα, η μαγεία των απάτητων βουνών, οι πεταλούδες και οι καϊμάνες, η μοναξιά ενός ολόκληρου λαού, μια άλλη ζωή που ζούσα ταυτόχρονα με τη δική μου. Γνώρισα συνταγματάρχες, στρατηγούς, επαναστάτες και δικτάτορες, αθώς μικρές και άσπλαχνες γιαγιάδες, ερωτευμένους γέρους και θλιμμένες πουτάνες, κάθε κρυφή γωνιά, κάθε κουτούκι. Καθοδηγούσε τα βήματά μου σαν μπούσουλας, τότε εκεί, τότε εδώ. Και περάσαμε μαζί σχεδόν σαράντα χρόνια.

Τώρα έφυγε, αλλά την τελευταία λέξη δεν την έχει ο θάνατος. Έμειναν όλες οι λέξεις του, τα βιβλία, μια ζεύξη ακατάλυτη ανάμεσα στους δυο λαούς.

* Μια ταπεινή πρόταση στην οποία ο Σουίφτ πρότεινε, ειρωνικά, στους πολύτεκνους Ιρλανδούς να πουλούν τα μωρά τους για κρέας στους πλούσιους, για να ξεφύγουν από τη φτώχεια τους.

Έρση Σωτηροπούλου

Η μικρή κοίταξε το βουνό ίσια μπροστά της, που τώρα από ροζ γινόταν γαλάζιο ενώ οι πρόποδες του ήταν ακόμα βυθισμένοι στο σκοτάδι. Της φάνηκε ότι μια ισχυρή σφαίρα από φως πρόβαλλε από τη φαλακρή κορυφή, διέσχισε τη θάλασσα και τη σημάδευε στο στήθος. Έκλεισε τα μάτια και πίεσε τα βλέφαρα με τα δάχτυλά της. Χιλιάδες φωτεινά μυγάκια αναβόσβησαν κάτω από το βελούδινο δέρμα και το μυαλό της έγινε ένας λαμπερός θόλος που σκοτεινίασε με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Όταν άνοιξε τα μάτια της, η κορυφή και οι πλαγιές του βουνού είχαν εξαφανιστεί. Το φως κύκλωνε την οροσειρά στο βάθος καθώς και τους μικρότερους λόφους, που τώρα χόρευαν μέσα σε μια ομίχλη από σκόνη. Η παραλία απέναντι φαινόταν να βυθίζεται στο νερό και ξαφνικά η απόσταση που χώριζε τις δυο ακτές μειώθηκε στο μισό.

Από το μυθιστόρημα *Ζιγκ-ζαγκ στις νεραντζιές*,
Κέδρος 1999, Μεταίχμιο 2012

Δέσποινα Τομαζάνη

ΑΠΕΡΑΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ

Με τ' αδέρφια μου
Κάναμε γέφυρες πολλές
Με τα κορμιά μας

Και παραβγαίναμε
ποιος
Καμπυλώνει πιο πολύ
Το τόξο

Ω σωματίνες γέφυρες
Μαχόμενης αθωότητας
Σωμασκία σπονδύλων,
Αχ οι σπόνδυλοι!
Μυώνων, τενόντων

Η δικιά μου η γέφυρα,
Τέντωμα έως το
έσχατο,
Έχανε μορφή και σχήμα
Λόγω υπερβάλλοντος
ζήλου

Έτεινε προς το Ό μικρον
Μέχρι τα χέρια
περπατώντας
Να σφίξουνε τις φτέρνες
και να βαδίζω
του λοιπού
σαν γράμμα
του αλφαβήτου
— Κοιτάξτε με!
Κοιτάξτε με!
Έγινα Ό μικρον, έγινα
Κύκλος
Κανένας δεν μπορεί
να με περάσει!

18/4/2014, Μ. Παρασκευή

Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος

ΥΛΑΓΙΑΛΗ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ

Συνέρχεται απότομα, πρέπει να βιαστεί, τώρα το βλέπει πως δεν του μένουν μεγάλα περιθώρια, πρέπει να προλάβει προτού ακόμα χαράξει κι αρχίσει το φουριόζικο σύρε κι έλα και στενάξει η γέφυρα από τα ψυγεία, τα φισκαρισμένα εκδρομικά, τους αγέρωχους φορτηγατζήδες, θα την ξεραχιάσει η τζαναμπέτισσα η σοφεράντζα, λοιπόν πριν φτάσει η αυγή πρέπει να τη βρει και να την πάει – μα ποια να βρει, και ποιος τώρα τον πάει χεράκι χεράκι ποιος ξέρει πού, πώς βρέθηκα σε τούτη την πόλη, τι δουλειά έχει με τη γέφυρα εκείνο τ' όνομα που με μέθυσε, πώς μπλέχτηκε η Χαλκίδα με τη Χριστιάνια, αν τρέμει η γέφυρα να γκρεμιστεί κάθε που διαβαίνουν πάνω από τα παΐδια της τα τροχοφόρα θηρία, ας βρουνε τον αρχιμηχανικό και τους μαστόρους να τη γιατροπορέψουν και να τη στεριώσουν, γιατί ανακατεύτηκα εγώ στους πονοκέφαλους του Λιμενικού Ταμείου, τι καιροί με σπρώξαν στους νυχτωμένους δρόμους της Χριστιάνιας, δίχως δραχμή στην τσέπη και χωρίς πασαπόρτι, σπουδαία τα κατάφερα, αποξεχάστηκα με το τραγουδάκι και δες τι ωραία ρότα μού 'δωσε το αστέρι του βοριά, γραμμή Χριστιάνια, αλλά πάλι πού λογάριαζες, μωρέ, να

σε πάει τ' άστρο της τραμουντάνας, στην Αουστράλια; [...]

Θάματα γίνονται κάτω στο λιμάνι. Στέρη και κομψή η γέφυρα της Χαλκίδας υψώνει πάνωθ' του το κατάφωτο τόξο της και η μια της άκρη ακουμπάει στο μόλο τής Χριστιάνιας. Το φεγγάρι, που έχει γείρει προς τη δύση, τη φωτίζει πλάγια. Ούτε βροντερές μπουλντόζες ούτε αλαζονικές νταλικές ούτε βιαστικές μπετονιέρες.

Από τη βορεινή πλευρά, της Χριστιάνιας, στο κατάστρωμα της γέφυρας μπαίνει ένα λιγνό και ψηλομέτωπο ελάφι.

«Θεέ μου! τι ελάφι!...» μαγεύεται ξέπνοος.

«Τάρανδος είναι, θα γίνει ελάφι όταν φτάσει στη μέση, εκεί που δένουν οι στεριές...»

«Πολλά ανιγμάτα απόψε, θαρρώ πως θα ξαναλαφιαστώ κι εγώ!...»

«Θυμήσου την πλησιόχωρή σου μυθολογία! Τη θεόσταλητ' αλαφίνα λέω, που γλίτωσε την ωραία βασιλοκόρη από το μαχαίρι του θύτη...»

Ο τάρανδος προχωρεί αργά και περήφανα. Φλέγεται ολόσωμος μέσα στη φωτιά της σελήνης.

(Αποσπάσματα)

Ευρυδίκη Τρισόν-Μιλσανή

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΓΕΦΥΡΩΜΑΤΟΣ

Σε νευραλγικά σημεία στο αυτοκρατορικό πάρκο του Σιγιέντζο, γεφύρια συνδέουν εύστοχα αντίπερα όχθες, τόσο σοφά που νομίζεις πως ήταν πάντα εκεί να διευκολύνουν τον περίπατο.

Στην πιο απλή τους εκδοχή αποτελούνται από δύο οριζόντιες πέτρινες πλάκες και μία κάθετη. Υπάρχουν ξύλινα, λεπτοφτιαγμένα, σαν αυτά που ζωγράφησε ο Χοκουσάι. Άλλα σπονδυλωτά, περίπλοκα, που η βλάστηση τα μεταμορφώνει.

Δεν με συνεπαίρνει τόσο η αρχιτεκτονική τους όσο η τέχνη του γεφυρώματος. Στο χώρο όσο και στη συμπεριφορά των ανθρώπων. Στην Ιαπωνία ευημερεί μια ιδιαίτερη τέχνη για να περνάς από το ένα στο άλλο.

Παντού υπάρχει μεταφυσική αγωνία όταν εγκαταλείπεις μια κατάσταση για να μπεις σε μια καινούρια, όταν το «ανάμεσα στα δύο», επικίνδυνη στιγμή της ύπαρξης, δονεί και δοκιμάζει τη συνείδηση. Οι Γιαπωνέζοι τη γνωρίζουν και τη φροντίζουν ιδιαίτερα. Πόρτες, παραβάν, παραπετάσματα, άλλοτε βοηθούν την προσέγγιση, άλλοτε απομακρύνουν. Άλλοτε κατοχυρώνεται η ιδιωτικότητα και άλλοτε καταργείται αυτόματα, το εσωτερικό

γίνεται περίοπτο, το εξωτερικό οικειοποιημένο και φροντισμένο γίνεται «εσωτερικότερο».

Μαθημένη στα κλειστά δωμάτιά μας απορώ πώς αυτός ο διακριτικός λαός επί αιώνες αρκείται σε χάρτινες πόρτες που ανοίγουν αθόρυβα αποκαλύπτοντας τα πάντα. Τίποτε το ιδιωτικό ή επιλήψιμο δεν νοείται. Εξού λαβ-οτέλ, σεμνά ρούχα, ξυπόλυτα αθόρυβα πόδια... Η διαδικασία του γεφυρώματος στους Γιαπωνέζους είναι το γλίστρημα ανάμεσα στο ωμό και το ψημένο, στο άδειο και το γεμάτο, στο γυμνό και το ντυμένο – στα Hot-Springs οι Γιαπωνέζες εγκαταλείπουν τα ρούχα τους, ενώ μετά το μπάνιο σπεύδουν να σκεπαστούν. Σωρός παπουτσιών στις εισόδους οριοθετούν τους χρηστικούς χώρους.

Παπούτσια: μικρές γέφυρες!

Το πιο θαυμαστό είναι το γεφύρωμα ανάμεσα στο παλιό και το καινούριο, στο αρχαϊκό και το ιλιγγιώδες τεχνολογικό: η γυναίκα με κιμονό και κινητό ανάμεσα στους ουρανοξύστες του Σουτζουκού, το νεαρό ζευγάρι με βαμμένα μαλλιά και εξω-

φρενικά ρούχα που χτυπά τελετουργικά παλαμάκια μπροστά στον Βούδα, ο κουστουμαρισμένος επιχειρηματίας στις αίθουσες παιχνιδιών της Γκιόν, τα τετράχρονα με αυστηρές στολές νηπιαγωγείου που κάνουν τραμπάλα.

Χαμογελώ: πάνε σαράντα χρόνια που η σχολική ποδιά καταργήθηκε στην Ελλάδα. Εθνικές ενδυμασίες φοράμε στις παρελάσεις ή τις Απόκριες.

Εμείς δεν έχουμε τη φινέτσα αυτού του λαού. Περιφρονώντας το γεφύρωμα περνάμε απ' το ένα σπ' άλλο με αδιάκριτα άλλα. Κουλτούρα, τεχνολογία, ουσιαστικές αλλαγές, τα καταβροχθίζουμε τρέμοντας μήπως φανούμε καθυστερημένοι. Οι Γιαπωνέζοι εγκλωβισμένοι στην περιορισμένη γη τους διαπρέπουν στο γεφύρωμα. Ανάμεσα στα γιαπωνέζικα και τα αγγλικά, γλώσσα-γεφύρι προς τους άλλους λαούς, με χαμόγελα, δώρα, αδέξιες χειρονομίες, εκτελούν βηματάκια προσέγγισης ελπίζοντας να ευοδωθούν.

Από το βιβλίο *Ματιές στον Κήπο του Χαϊκού*,
Γαβριηλίδης 2009

Μάκης Τσίτας

ΜΑΡΤΥΣ ΜΟΥ Ο ΘΕΟΣ

Υπήρχαν στο χώρο της δουλειάς και κάποιοι άνθρωποι που δεν με χώνευαν, όπως η Πατσαβουρόπιτα. Καθόλου δεν με χώνευε, γιατί δεν της είχα ρίξει ποτέ ούτε μια σεξουαλική ματιά, κι αυτό την εκνεύριζε. Η κοπέλα ήταν και άσχημη και ανέραστη. Ζήλευε που μου άρεσε τόσο πολύ η φίλη της η Ευμορφία, την οποία κοίταζα διαρκώς χωρίς να τη χορταίνω και οι ματιές μου γίνονταν τα πιρούνια που έτρωγαν την (τότε) γλυκύτατη ομορφιά της, που πιρούνιαζαν τα χρυσά μακάρνια της – τα ξανθά μαλλιά της. Όλα αυτά την εκνεύριζαν, γι' αυτό και συμμαχησε με την Α. και δεν με άφηναν να πλησιάσω την Ευμορφία. «Για να σε κοιτάξει μια κοπέλα», μου έλεγε η Πατσαβουρόπιτα, «πρέπει να γίνεις ωραίος, να πας σε ινστιτούτο αδυνατίσματος». Εγώ δεν απαιτούσα, φορτιζόμουν όμως ακόμα περισσότερο συναισθηματικά και ριχνόμουν

όσο πιο πολύ μπορούσα στη φίλη της, μέχρι που γινόμουν φορτικός. Κι επειδή της Ευμορφίας της αρέσανε τα κομπλιμέντα (όπως μια σκύλα που μπορεί να γαβγίζει αλλά τα χάρδια στο σβέρκο της αρέσουν), καθότανε. Κι εγώ της έλεγα διάφορα, όπως: «Είσαι ένας πολύ αξιόλογος άνθρωπος... κάνεις την πιο καλή και πρωτότυπη δουλειά εδώ μέσα... εγώ, να ξέρεις, σε αγαπάω και σε έχω σαν αδερφή μου». Πάντα με αξιοπρέπεια και σοβαρότητα. Και όλο την κερνούσα καφέ και πατάτες τηγανητές από την καντίνα του Χ., κι όταν πήγαινα στο φούρνο, πάντα της έφερνα κάτι να φάει, γιατί πίστευα ότι επιτέλους στη ζωή μου μπήκε ένας άγγελος, η έστω ένας προάγγελος, ο οποίος κάποια στιγμή θα μου φέρει την ευτυχία. Το χρήμα είναι γλυκό. Είναι τέρψις. Δεν χορταίνεται ποτέ. Το χρήμα καθορίζει τη συμπεριφορά σου έναντι των γυναικών, έναντι της προσωπικής σου ζωής, έναντι της προσωπικής σου ξεκούρασης. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν χρήμα και το χαίρονται κι άλλοι που δεν μπορούν να

κοιμηθούν τις νύχτες. Κάθονται και μετράνε τις μετοχές, τα ενοίκια, τις χρυσές λίρες, τα ακίνητα και οτιδήποτε είναι προσοδοφόρο. Δεν παίρνουν συμβούλους γι' αυτή τη δουλειά και ξενουχτάνε – οι φιλάργυροι είναι άνθρωποι εσωστρεφείς, με πολλά μυστικά. Ο φιλάργυρος μπορεί να έχει πεντακόσια γρόσια κι εσύ μόνο ένα, και να θέλει να σου το πάρει. Δεν είναι πως το 'χει ανάγκη, απλώς θέλει να αφαιρεί από τους άλλους το παραμικρό. Απ' τον καθένα, απ' τη μάνα του, τον πατέρα του, τη γιαγιά του. Δεν έχω κάνει τίποτα τέτοιο, ούτε το έχω ποτέ διανοηθεί. Ουαί κι αλίμονό μου. Τότε θα έπρεπε να επισκέπτομαι τον ψυχίατρο από τα παιδικά μου χρόνια, κι όχι στα σαράντα μου που πήγα για πρώτη φορά. Ήταν τότε με την Ευμορφία που έπαθα την κατάθλιψη. Άλλωστε τον ψυχίατρο τον επισκέπτονται πολλοί άνθρωποι για διαφόρους λόγους – όχι μόνο οι τρελοί.

Απόσπασμα από το ομώνυμο μυθιστόρημα, Κίχλη 2013

Χρήστος Χαρτοματσίδης

Η ΓΕΦΥΡΑ ΣΤΗΝ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Από πάνω περνάει το τρένο. Μπαίνει αργά στο σταθμό. Από κάτω κυλάει η λεωφόρος. Μόνο κάτι στενά πεζοδρόμια έχουν αφήσει για τους πεζούς.

Κυριακή πρωί οι καμπάνες των Αγίων Πάντων χτυπάνε δυνατά. Περιέργως, κάτω από τη γέφυρα οι ήχοι σβήνουν. Εκεί έχει βολευτεί ο ζητιάνος με τα ακρωτηριασμένα χέρια. Παιίζει φουσαρμόνικα. Μόλις που την κρατάει με τους αγκώνες. Είναι συνδεδεμένη με ενισχυτή και όλα του τα τραγούδια ακούγονται εύθυμα. Προτιμά τους καλαματιανούς: «Η μάνα μου με δέρνει...».

Τα βράδια η γέφυρα θυμίζει την ταινία *Καμπαρέ*. Κρυμμένη δίπλα στις κολόνες περιμένει η Sally Bowles (η Liza Minnelli). Εισβάλλει η βαριά αμαξοστοιχία, και τότε η κοπέλα ουρλιάζει. Η κραυγή της χάνεται μέσα στους κρότους του σιδηρόδρομου. Η ίδια όμως χαμογελάει μ' ανακούφιση... Αν προσπαθήσεις στη ζωή να κάνεις κάτι τέτοιο – θα σε θεωρήσουνε το λιγότερο για... περίεργο.

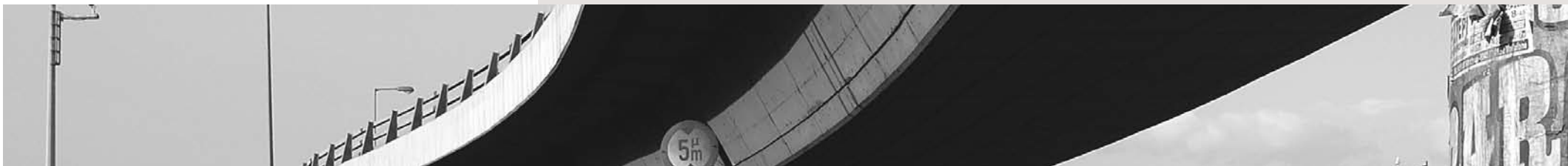
Όταν βρέχει, η κατηφόρα της περιοχής γεμίζει νερά. Θυ-

μάμαι κάποιο θερινό μπουρίνι. Μαύρισε ο ουρανός. Ένας απότομος αέρας στροβίλισε χαρτιά, σκόνη κι άδειες σακούλες. Βάραγαν οι πόρτες. Φτερουγίζανε οι τέντες. Πρώτα πέσανε μερικές χοντρές ψιχάλες, βαριές σαν κέρματα. Μετά δυνάμωσε η βροχή. Απ' τους νερόλακκους ξεπηδούσαν τεράστιες φουσκάλες σαν γουρλωμένα βατράχια. Οι υπόνομοι δεν τράβαγαν τον γεμάτο σκουπίδια χείμαρρο. Πλημμύρισαν οι Αμπελόκηποι. Κάτω από τη γέφυρα η στάθμη έφτασε σχεδόν μέχρι τις αφίσες του τσίρκου κι έβλεπες τους κροκόδειλους και τους ιπποπόταμους από τις αφίσες να ξεπροβάλλουν μέσα από τα μαύρα νερά...

Γέφυρες που μας συνδέουν με το παρελθόν... Στη μέση τους, όπως ανταλλάσσουν τους πράκτορες, η πραγματική ζωή συναντάει το μύθο.

Μοιάζουν με ρωμαϊκά υδραγωγεία, που το νερό τους όμως έχει στερέψει.

Μοιάζουν και με αφίδες του θριάμβου... Ξεκομμένες από τις απέναντι όχθες. Χωρίς τη χαρά της αντάμωσης. Έχει ξεθυμάνει ο θρίαμβος... Έχει τελειώσει η παρέλαση. Περνάνε οι αιχμάλωτοι... Ίσως γι' αυτό ουρλιάζει η Sally.

Θανάσης Χατζόπουλος

Ο ΕΞ ΑΙΜΑΤΟΣ ΝΕΚΡΟΣ

Καμάρα πρώτη

11

Μ' ήσυχο ταξιδεύοντας καιρό
Το φως που δεν γνωρίζει από κακοτοπιές
Και κρίματα

Εκείνο οδηγεί στη γέφυρα επάνω
Όσους νεκρούς απ' τα θεμέλια ταξιδεύουν
Και δίνουνε πνοή στο έργο ερχόμενοι
Με αρώματα παλιά, βρεγμένο χώμα
Ή στεγνό μ' έντονη μυρουδιά θρυαλλίδας
Στα ρουθούνια

Οι μέρες που το φέρνουνε οι μέρες
Το αλωνίζουν και πίσω απόβραδο
Με οδηγούν ν' αφουγκραστώ και πάλι
Θρύμματα του ύπνου στα θεμέλια
Που από πόλεμο καπνίζουν
Όπως αλλάζει θέση ανοιξιάτικα
Η πεθαμένη μάνα στο νερό

Και σείεται ο τόπος και τρόμος
Πιάνει σύγκορμος σαν ξαφνικός
Με ρίγος πυρετός το σώμα

Καμάρα δεύτερη

1

Μια γέφυρα από λόγια
Σαΐτα, από τον πάνω
Ως τον κάτω κόσμο, να υφαίνει

Μια γέφυρα, να δίνεις μια με τη φωνή
Αχάραγα χειμώνα μες στην ερημιά
Απέναντι να πιάνεις τόπο,
να γαντζώνεσαι

Κι από τα μάτια τους αγνώριστος
Ωσει σκιά σκιάς να προσπερνάς
Και να μην έχεις τρόπο άλλο
να διαβαίνεις

Ότι αδιάβατος ο τόπος
Κι αν ρίξεις άγκυρα κι αν δέσεις
Παλαμάρι σ' εδάφη πατρογονικά
Θέλει αυτό το τραύμα στη φωνή

Που ξαφνικά σαν το ξερό κλαδί
τσακίζεται
Στα δύο και κλαίει για ν' ακουστείς
Πιο μακριά κι από μακριά
Εκεί όπου χωρίς να έχει ακοή, ακούν
Χωρίς να έχει απόκριση, μήνυμα
στέλνουμε
Γραφή να βγει στον πάνω κόσμο,
να φωτίσει

Από τη συλλογή *Ο εξ αίματος νεκρός*, Καστανιώτης 1994

Λεία Χατζοπούλου-Καραβία

ΓΡΑΜΜΑ

Χίλια διακόσια τριάντα πέντε πρωινά
σου στέλνω μian απελπισμένη καλημέρα.
Αναρωτιέμαι γιατί γίναν οι τοίχοι των σπιτιών
τόσο αδιάφανοι
τόσο κακοί αγωγοί για τη φωνή μου.
Γιατί τα στερνά ταχυδρομικά περιστέρια πεθάναν
χαμήλωσαν οι νότες σε όλα τα πεντάγραμμα
μέτζο φόρτε, πιάνο, πιανίσμο, γιατί βουβάθηκαν τα πλήκτρα.
Χίλια διακόσια τριάντα πέντε γράμματα γύρισαν πίσω.
«Λάθος» έγραφε πάνω στο φάκελο.
Όμως το ξέρω σίγουρα ότι είσαι εσύ ο παραλήπτης.
Σε θυμάμαι χίλιες διακόσιες τριάντα πέντε μέρες πριν
τα μάτια σου θυμάμαι ζητώντας να σου γράψω
δίνοντάς μου τη μόνιμή σου διεύθυνση.
Θα περίμενες ανυπόμονα, είπες.
Τα χέρια σου θυμάμαι.
Αναρωτιέμαι γιατί γυρνούν τα γράμματα.
Δεν είναι λάθος. Ο παραλήπτης είσαι εσύ.
Εκτός κι αν παρανόησαν οι ταχυδρόμοι
κι επιστρέφουν το κάθε γράμμα στον αποστολέα του
να μην κυκλοφορούν οι λέξεις, να μην ακούγονται
τραγούδια

πιάνο, πιανίσμο, βουβά τα στόματα
οι άνθρωποι να μη ραγίζουν
ούτε με μια μικρή ρωγμή, μια καλημέρα.
Εκτός κι αν μου είχες ζητήσει να σου στέλνω
έναν ατέλειωτο μονόλογο, χίλιες, δυο, τρεις χιλιάδες μέρες.
Όμως εγώ θέλω μια γέφυρα ανάμεσά μας
ακόμα κι αν πρέπει να τη χτίσω μοναχή μου
πάνω από αμέτρητες αιχμηρές γκριζες στέγες
ακόμα κι αν είναι να πάρει χρόνια
μια γέφυρα τεράστια με όλα τα σκαλοπάτια προς τα πάνω
σαν ένα κομμένο στη μέση ουράνιο τόξο.
Θα χτίζω τραγουδώντας – Καλημέρα
πολύχρωμο πουλί ξέφρενο σε μεγάλο δάσος
μέτζο φόρτε, φόρτε, φορτίσιμο
Καλημέρα – άπλωμα γόνιμης φωτιάς με δυνατό αγέρα
γύρω απ' τον κόσμο
σε φωνάζω και θέλω να με ακούσεις.
Βρες την αρχή του ουράνιου τόξου αντικριστά κι ανέβα.
Σου δίνω ραντεβού στη μέση τ' ουρανού
όσες χιλιάδες μέρες μετά.
Σε περιμένω πάντα. Καλημέρα.

Από τη συλλογή *Δυο στιγμές του σίδηρου*
(Β' Μέρος: «Το πυρακτωμένο σίδηρο»), 1960

Γιώργος Χουλιάρας

ΓΕΦΥΡΕΣ

Οφθαλμόν αντί οδόντος μπορεί να είτε η γιατρός
που λοξά κοίταζα βυθισμένος στην πολυθρόνα της
γιατί δούλευε όρθια πλάι μου ενώ ονειροπολούσα
πως ναρκωμένος από τρυφερά εκκρεμείς κινήσεις
των μαλλιών που ελαφρά συσκότιζαν τα μάτια της
θα έβρισκα το φίλτρο που αλυσιτελώς επέκτεινε
μαζεμένες κάτω από ιατρικό σκούφο πλεξούδες
για να με παρασύρουν σε λεωφόρους και σοκάκια
της επιθυμίας που όπως η γέφυρα του Μπρούκλιν
στο ακαταμάχητο εκείνο ποίημα του Χαρτ Κρέιν
θα συνέδεε το σπίτι της με το ιατρείο στο Μανχάτταν
αλλά αμφιβάλλω αν πράγματι είπε ποτέ κάτι τέτοιο
γιατί είναι σκληρές οι απαιτήσεις της οδοντιατρικής
και ποιος θα είχε χρόνο να διαβάσει αρχαίες γραφές
που μέχρι ακόμη και τον Ατλαντικό θα γεφύρωναν
στα φτερά τους επιστρέφοντας τον άγγελο αυτό
στα πολωνικά πάλι χρώματα όπου ένας παππούς
χωρίς δόντια ονειρευόταν χαμόγελα των ραβίνων

Δήμητρα Χ. Χριστοδούλου

ΓΕΦΥΡΑ ΣΤΗ ΡΑΧΗ

Η άνοιξη κατέβαινε σκισμένη.
Το ένα φτερό με ολόκληρο το σώμα,
Το άλλο φτερό με τον ίσκιο της.
Ανάμεσά τους το ποτάμι με τα φώτα,
Κι η λάσπη αυτής της αλαζονικής ματιάς.

Μετρώ το χρόνο με το μισό χελιδόνι.
Πιέζω στη μαχαιριά την ανάπαυση
Μέχρι να δέσει το ψαλίδι της ουράς.

Αλλά μπορώ και να ρίξω μια γέφυρα
Από χλωρά κλαριά και κουρελάκια.
Σπρώχνει ο πηλός μακριά τ' αποφτερούδια.
Κι οι λεπτοδείχτες κελαηδούν φοβισμένα:
Πώς, τι, για πού περνάει το νερό...

Από ψηλά κοιτάζω το ρεύμα,
Έχει και ο πόνος το πείσμα του...
Αλλά τη ραχοκοκαλιά ανάμεσα
Στη μία όχθη του κορμιού και την άλλη
Άτολμος Μάρτης τη ζεσταίνει
Εργατικά...

Χάρης Ψαρράς

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΠΟΚΟΜΜΑ

Συνευρισκόμαστε εντός ερειπίων,
Στη Δρέσδη και την Ιερουσαλήμ.
Η αγάπη, αεικίνητο κινούν,
απ' του πολέμου μάς γλιτώνει την αιθάλη.

Συναντιόμαστε σ' ένα χαράκωμα,
στο ανατολικό και το δυτικό μέτωπο.
Η αγάπη ξεπλένει το αίμα
που μας βάφει το πρόσωπο.

Συναντιόμαστε σ' έναν τάφο,
μες σε εκατόμβες νεκρών.
Σ' έχασα. Θέλω να Σε ξαναβρώ,
γι' αυτό Σου γράφω.

Από τη συλλογή *Τα όντως όντα*, Κέδρος 2012

